МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ПИЛИПЧУК ОКСАНА ДМИТРІВНА

УДК 7.05:747.012:159.931

НАУКОВІ ОСНОВИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ АРТ-ОБ'ЄКТІВ І ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРНОГО ПРОСТОРУ

05.01.03 – Технічна естетика

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора технічних наук

Київ – 2026

Дисертацією є рукопис

Роботу виконано у Київському національному університеті будівництва і архітектури Міністерства освіти і науки України

Науковий консультант: доктор технічних наук, професор
КАЩЕНКО Олександр Володимирович,
Київський національний університет будівництва і архітектури (м. Київ), МОН України,
професор кафедри образотворчого мистецтва і архітектурної графіки,
декан архітектурного факультету.

Офіційні опоненти: доктор технічних наук, професор
КОВАЛЬ Лідія Михайлівна,
Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ), МОН України, завідувач кафедри цифрового мистецтва;

доктор технічних наук, професор
САМОЙЛОВИЧ Валентин Васильович,
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука (м. Київ), МОН України,
професор кафедри дизайну середовища;

доктор технічних наук, професор
ПУГАЧОВ Євген Валентинович,
Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне), МОН України, професор кафедри основ архітектурного проєктування, конструювання, дизайну та графіки.

Захист відбудеться «_14_» жовтня 2026 року о _11_ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.056.06 у Київському національному університеті будівництва і архітектури за адресою: 03037, м. Київ, проспект Повітряних Сил, 31, КНУБА, зала вченої ради університету, ауд. 466.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Київського національного університету будівництва і архітектури за адресою: 03037, м. Київ, проспект Повітряних Сил, 31, КНУБА або за посиланням:
https://www.knuba.edu.ua/speczializovana-vchena-rada-d-26-056-06/

Автореферат розіслано «_9_» вересня 2026 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради Вячеслав МАРТИНОВ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Трансформації соціокультурного та технологічного середовища XXI століття, зумовлені глобальною урбанізацією та підвищенням візуального навантаження, актуалізують потребу у системному дослідженні візуально-естетичного впливу предметів образотворчого мистецтва (різних видів сучасних арт-об'єктів) на людину в структурі інтер'єрного простору.

Нормативні та програмні документи ВООЗ, ISO, International WELL Building Institute (IWBI), а також положення Комісії ООН зі сталого розвитку засвідчують, що організація інтер'єрного простору без художньо-естетичних складових пов'язана з підвищенням психосоціальних ризиків, тоді як інтеграція візуального мистецтва розглядається як умова забезпечення психоемоційного комфорту та реалізації принципів сталого розвитку. Вимоги стандартів WELL v2 (характеристика X05, показник M01) орієнтують проєктні рішення на уникнення візуального перевантаження та інтеграцію мистецьких засобів у формування здорового предметно-просторового середовища. Гуманістичні концепції, задекларовані в документах UNESCO, підкреслюють значення доступу до мистецтва як умови усвідомленої взаємодії людини з предметно-просторовим середовищем, що обґрунтовує доцільність інтеграції арт-практик у сучасне дизайн-проєктування.

Традиційні функції образотворчого мистецтва, які історично формували художній образ інтер'єру, в умовах сталого розвитку, нових тенденцій проєктування та технологічних інновацій потребують переосмислення закономірностей інтеграції об'єктів образотворчого мистецтва в структуру інтер'єру та їх впливу на візуальне сприйняття. Впровадження цифрових технологій, нових матеріалів та підвищення вимог до якості інтер'єру трансформують інтеграцію творів образотворчого мистецтва, актуалізуючи потребу в науковому обґрунтуванні узгодження їх образних, композиційних, інструментально-практичних та перцептивно-емоційних характеристик із просторовою структурою інтер'єру. У межах дисертаційного дослідження арт-об'єкти трактуються як інтегровані в інтер'єр твори образотворчого мистецтва, здатні чинити цілеспрямований вплив на візуальне сприйняття та художню організацію предметно-просторового середовища. Наявні наукові та практичні роботи не забезпечують комплексного методологічного підходу до дослідження взаємозв'язку арт-об'єктів та інтер'єрного середовища. Однак зростання їх ролі в формуванні інтер'єрного простору актуалізує потребу в кількісному визначенні візуального впливу й особливостей сприйняття, в розробці науково обґрунтованих підходів до художньо-проєктного забезпечення гармонійності та функціональної збалансованості предметно-просторового середовища. Існуючі наукові прогалини пов'язані з переважною орієнтацією на емпіричний підхід, недостатньою розробленістю закономірностей взаємодії арт-об'єктів з інтер'єрним середовищем, частково узгодженими концептуальними й технологічними рішеннями та відсутністю систематизованої методології художнього проєктування, що ускладнює обґрунтоване визначення впливу арт-об'єктів на візуальне сприйняття та якість дизайнерських рішень. Поєднання творчого та раціонального підходів забезпечує узгоджену інтеграцію арт-об'єктів в інтер'єрний простір, поглиблює

їх взаємозв’язок із предметно-просторовим середовищем та підвищує результативність професійної й освітньої дизайнерської практики.

Дослідження ґрунтується на синтезі технічної естетики, теорії візуального сприйняття, теорії дизайну та образотворчого мистецтва і спрямоване на аналіз взаємодії арт-об’єктів та інтер’єрного простору. Отримані результати відповідають напряму наукової спеціальності 05.01.03 – «Технічна естетика», у межах якої досліджуються соціокультурні, композиційно-художні та технологічні закономірності формування предметно-просторового середовища. Сутність дисертаційного дослідження полягає у системному науковому обґрунтуванні взаємозв’язку арт-об’єктів і інтер’єрного простору та вирішенні теоретико-прикладних завдань, а саме: 1) розробка комплексу теоретико-методологічних основ синтезу образотворчого мистецтва та інтер’єрного дизайну для системного аналізу й оцінки візуального впливу та сприйняття арт-об’єктів в інтер’єрному просторі; 2) формування інструментальних методів і критеріїв оцінки композиційних, функціональних та емоційних складових взаємозв’язку арт-об’єктів з інтер’єрним середовищем для обґрунтованого прийняття художньо-проєктних рішень; 3) Визначення напряму розвитку арт-дизайну на основі синтезу мистецтв і технічної естетики з урахуванням концептуальних тенденцій і технологічних трансформацій для формування гармонійного, функціонально збалансованого та соціокультурно-екологічно орієнтованого інтер’єрного простору.

Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження ґрунтується на актуальній нормативно-правовій та науково-методичній базі України, що забезпечує системність, наукову обґрунтованість та внесок у розвиток синтезу мистецтва й дизайну інтер’єрного простору відповідно до чинного законодавства України: Законів «Про архітектурну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про основні засади державної екологічної політики на період до 2030 року», Державних програм розвитку архітектури, дизайну та мистецтва (розпорядження КМУ № 1234-р, 2020), освітньої програми «Освіта. Україна XXI століття» (наказ МОН № 567, 2018) та постанови КМУ № 37, яка визначає пріоритетні заходи з розвитку національної системи дизайну, ергономіки та інтеграції їхніх досягнень у житлову, виробничу та соціокультурну галузі.

Дисертаційну роботу виконано у Київському національному університеті будівництва і архітектури (КНУБА) у рамках наукової теми кафедри В2 «Дизайн» – «Теорія і методологія дизайну. Синтез творів мистецтва в предметно-просторовому середовищі» (держреєстраційний № 0121U113087), а також узгоджується з науково-дослідною роботою кафедри архітектурних конструкцій КНУБА, яка охоплює екологічний підхід до проєктування та формування енергоефективного середовища. За змістом дисертаційне дослідження відповідає напрямам паспорта спеціальності 05.01.03 «Технічна естетика», а саме: загальній теорії дизайну та художнього конструювання; синтезу технічної естетики з екологією та кваліметрією; моделюванню системи «людина – об’єкт – середовище»; геометричним закономірностям і засобам композиції; оптимальному композиційному проєктуванню складних систем; знаково-символьним засобам візуальної інформації.

Мета і завдання дослідження. *Мета* – розробити теоретико-методологічні основи удосконалення наукового напряму в технічній естетиці, спрямованого на

дослідження взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єру, та сформувати багаторівневу дизайн-систему й інструментарій кількісного оцінювання її ефективності для формування гармонійного і функціонально збалансованого предметно-просторового середовища.

Для досягнення поставленої мети поставлено та вирішено такі *завдання:*

1. Проаналізувати та узагальнити теоретичні положення і сучасні практики взаємодії образотворчого мистецтва та дизайну інтер'єрного простору, виявити наукові прогалини та уточнити понятійно-термінологічний апарат дослідження.
2. Виявити та систематизувати концептуальні аспекти взаємозв'язку арт-об'єктів та інтер'єрного простору як основу методологічних орієнтирів.
3. Визначити та обґрунтувати спільні задачі дизайну інтер'єрів різних типів і образотворчого мистецтва, засоби їх вирішення і результати впливу.
4. Систематизувати арт-об'єкти, обґрунтувати їх класифікацію, категорії та роль у структурі інтер'єру.
5. Виявити сучасні принципи інтеграції образотворчого мистецтва в інтер'єрний дизайн та встановити закономірності їх взаємозв'язку.
6. Розробити методологічні основи формування взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єру на основі художньо-композиційних, функціональних та емоційно-перцептивних характеристик, трансформації методів і технологічних інновацій.
7. Встановити ієрархію рівнів візуального сприйняття взаємозв'язку арт-об'єктів та інтер'єрного простору та на її основі розробити багаторівневу дизайн-систему – Модель рівневого сприйняття (МРС).
8. Розробити систему критеріїв і показників у складі системи кількісного оцінювання (SMKO) ефективності дизайн-системи МРС для визначення результативності взаємозв'язку арт-об'єктів із предметно-просторовим середовищем.
9. Обґрунтувати результативність і перспективність розробленого підходу та оцінити потенціал результатів дослідження для розвитку методології технічної естетики, інновацій у синтезі візуальних мистецтв та цифрових технологій.
10. Здійснити апробацію та практичне впровадження результатів дослідження у художньо-проєктній та освітній діяльності й сформувати методичні рекомендації щодо їх застосування у дизайні інтер'єрного простору.

Об'єкт дослідження – взаємозв'язок арт-об'єктів і дизайну інтер'єру в структурі формування предметно-просторового середовища.

Предмет дослідження – наукові основи взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єру в системі теоретико-методологічного підходу формування предметно-просторового середовища в структурі закономірностей візуального сприйняття у сфері технічної естетики.

Межі дослідження. Дослідження охоплює стаціонарні/статичні арт-об'єкти, інтегровані в інтер'єрний простір, від традиційних до інноваційних форм сучасного образотворчого мистецтва, та особливості їх взаємодії з інтер'єрами різного типу й функціонального призначення, реалізованих протягом XXI століття.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації становить комплекс теоретичних, аналітичних та емпіричних методів, заснованих на системному, структурно-функціональному та міждисциплінарному підходах і концептуальній моделі «митець – арт-об'єкт – дизайн інтер'єру – просторове середовище –

реципієнт». Застосовано бібліографічний і системно-структурний аналіз – для опрацювання джерел і визначення простору дослідження; порівняльний аналіз, узагальнення та синтез – для виявлення характеристик досліджень і практик; емпіричні методи – для натурного аналізу інтер'єрів, оцінювання впливу форми, масштабу, кольору на візуальне сприйняття з використанням 3D-моделювання (SketchUp, 3ds Max, RGB-моделі); художньо-візуальний аналіз – для дослідження композиційних, пластичних і семіотичних характеристик; аналітичне моделювання та візуалізація даних – для систематизації, обробки та графічного подання результатів (моделі, матриці, діаграми) із застосуванням програмних засобів (Microsoft Word, PDF-редактори, Canva, Adobe Photoshop). Цифрові інформаційні ресурси (Google, Google Arts & Culture) використано як допоміжний інструментарій. Експертне оцінювання та анкетне опитування (133 респонденти) застосовано для кількісного оцінювання візуального сприйняття й емоційного впливу арт-об'єктів, а статистичний аналіз – для обробки даних та верифікації гіпотез. Кількісні показники визначено та використано для верифікації MPC і SMKO за встановленими критеріями та розрахунку інтегрального показника якості інтеграції як середнього значення п'яти критеріїв. Метод експериментального дизайну та аналіз власного професійного досвіду застосовано для практичної апробації результатів, перевірки ефективності та впровадження в художньо-проєктну й освітню діяльність.

Науково-теоретичну основу дисертаційної роботи становлять праці українських і зарубіжних вчених у галузях технічної естетики, дизайну інтер'єру, образотворчого мистецтва, культурології, теорії візуального сприйняття та технологій проєктування предметно-просторового середовища, що забезпечило міждисциплінарну теоретико-методологічну базу дослідження взаємодії арт-об'єктів й інтер'єрного простору.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні та теоретико-методологічному обґрунтуванні наукового напряму досліджень взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єрного простору в технічній естетиці, у межах якого вперше здійснено системний аналіз закономірностей візуального сприйняття, спрямований на формування гармонійно збалансованого предметно-просторового середовища відповідно до завдань технічної естетики; запропоновано методологію оптимізації взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єру з урахуванням раніше не застосовуваних складових візуального сприйняття.

Вперше:

- Розроблено системні теоретико-методологічні основи взаємозв'язку арт-об'єктів та інтер'єрного середовища, які удосконалюють науковий напрям у технічній естетиці на основі системного, міждисциплінарного та методологічно обґрунтованого підходу.
- Запропоновано концептуальну основу взаємозв'язку аспектів інтеграції арт-об'єктів в інтер'єрний простір із аналітичною структурою метадизайну для системного застосування арт-об'єктів у сучасному арт-дизайні.
- Виявлено та систематизовано сучасні принципи інтеграції образотворчого мистецтва в інтер'єрний дизайн і закономірності їх взаємозв'язку як теоретико-практичну основу синтезу мистецтва і дизайну.
- Розроблено методологічну структуру взаємозв'язку арт-об'єктів та дизайну інтер'єрного простору на основі художньо-композиційних, естетично-емоційних, знаково-асоціативних та інноваційно-технологічних засобів.

- Розроблено ієрархічну систему рівнів візуального сприйняття взаємозв'язку арт-об'єктів та інтер'єрного простору, на основі якої сформовано багаторівневу дизайн-систему – Модель рівневого сприйняття (МРС).

- Розроблено системну модель кількісного оцінювання (SMKO) для оцінювання ефективності системи МРС взаємозв'язку арт-об'єктів з інтер'єрним простором на основі критеріального підходу та інтегрального показника якості інтеграції.

Удосконалено:

- Понятійно-термінологічний апарат технічної естетики щодо інтеграції арт-об'єктів в інтер'єрний простір з уточненням дефініцій сучасного арт-дизайну.

- Класифікацію арт-об'єктів за виявленими візуальними формами, видами та категоріями з урахуванням їх ролі в дизайні та просторовій організації інтер'єру.

Набули подальшого розвитку:

- Сутність спільних задач дизайну інтер'єрів у їх взаємозв'язку з предметами образотворчого мистецтва.

- Теоретико-методологічні основи поєднання арт-об'єктів із дизайном інтер'єру у сфері технічної естетики, що поглиблюють розуміння їх візуальної взаємодії та визначають проєктно-технологічні стратегії формування гармонійного, збалансованого предметно-просторового середовища.

Практичне значення отриманих результатів полягає у формуванні науково-методичного інструментарію технічної естетики для взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єрного простору з системним урахуванням предметно-просторової взаємодії та візуального впливу на сприйняття, що підвищує обґрунтованість, узгодженість та якість дизайнерських рішень у художньо-проєктній діяльності.

Практичне значення має такі результати:

- Розроблена багаторівнева дизайн-система МРС та модель її кількісного оцінювання SMKO є інструментарієм передпроєктного аналізу, оцінювання доцільності інтеграції арт-об'єктів та предметно-просторового середовища, стандартизації, прогнозування результативності за візуальними характеристиками та рівнями сприйняття в інтер'єрах різного функціонального призначення.

- Розроблена ієрархія рівнів візуального сприйняття арт-об'єктів у взаємозв'язку з дизайном інтер'єрного простору може застосовуватися як системно, так і автономно за окремими рівнями на початкових етапах проєктування, враховуючи сформовані кількісні та структуровані показники рівнів масштабного співвідношення і просторової корекції, типів форми, пластичного сприйняття, колористичного сприйняття, функціональності та прогнозування впливу на емоційний стан.

- Сформований комплекс наукових теоретико-методологічних основ забезпечує ефективне використання у реалізації завдань формування творчих компетенцій майбутніх дизайнерів-художників, сприяє розвитку інструментальних навичок роботи з об'єктами образотворчого мистецтва в дизайні інтер'єру, може стати основою для педагогічної підготовки й творчого розвитку, поєднуючи практичну реалізацію, творчий пошук і проєктне мислення.

- Практична цінність підходу полягає в оптимізації проєктних рішень, системній інтеграції арт-об'єктів в інтер'єрний простір та оновленні навчальних програм і дисциплін із дизайну інтер'єру й арт-дизайну. Розроблений інструментарій може використовуватися в науковій, освітній та професійній діяльності фахівців галузі.

Впровадження результатів досліджень. Результати дисертаційного дослідження системно застосовано для оптимізації художньо-проєктної діяльності та освітнього процесу підготовки дизайнерів інтер'єру, що засвідчує їх наукову достовірність, практичну обґрунтованість та перспективи використання:

- Запропонований комплекс науково-методологічних основ, дизайн-систему МРС та її критеріальну оцінку впроваджено в інтер'єри різного призначення в Україні та за кордоном у співпраці з українськими та міжнародними архітектурно-дизайнерськими студіями, а саме: ТАМ «Контур» (м. Київ, Україна, акт № 345/15-2026 від 03.11.2025), Design Studio Hushel Architects (м. Київ, Україна, акт № 141/1 від 09.03.2026), Evi Om Design (м. Амстердам, Нідерланди, акт № 34 від 05.02.2026) та «Ponyglass Corporation» (м. Лас-Вегас, США, акт № 157 від 14.01.2026). Положення дисертації застосовано для формування громадського простору Київського національного університету будівництва і архітектури (м. Київ, Україна, акт № 325/782 від 05.02.2026) та розроблення рекомендацій щодо розміщення творів образотворчого мистецтва у Музеї сучасного образотворчого мистецтва (м. Київ, Україна, акт № 06/04-26-1 від 06.04.2026), що забезпечило узгоджену предметно-просторову організацію університетського та музейного середовищ відповідно до їх функціональних вимог і характеру емоційного впливу під час сприйняття. Окремі результати дисертаційного дослідження апробовано та зареєстровано трьома авторськими свідоцтвами на твори мистецтва і науково-літературні твори.

- Результати та науково-методичні рекомендації дисертації інтегровано до навчального процесу кафедри «Дизайн» КНУБА у межах дисциплін, розроблених автором: «Колористика в інтер'єрі», «Колір і світло», «Живопис в інтер'єрі» для студентів спеціальності В2 «Дизайн» освітніх рівнів «Бакалавр» і «Магістр». Результати апробації реалізовано у робочих навчальних програмах, силабусах, методичній вказівці, конспекті лекції та чотирьох електронних курсах, що забезпечило системне впровадження науково-методичних основ дисертації. Матеріали дослідження застосовувалися під керівництвом автора у дипломних і магістерських роботах та конкурсних проєктах студентів, які здобули призові місця (акт № 934/52-21/3/26 від 20.04.2026). Студенти рівня «Магістр» брали активну участь у наукових дослідженнях та системній апробації методологічних наукових основ. За результатами спільної науково-дослідної роботи підготовлено та опубліковано чотири статті у фахових і міжнародних виданнях, здійснено виступи на конференціях та опубліковано тези доповідей. Впровадження результатів сприяло підвищенню науково-теоретичної та практичної підготовки студентів, формуванню компетентностей у сфері синтезу образотворчого мистецтва та дизайну інтер'єрів.

Особистий внесок здобувача. Наукові та практичні результати є новими, отримані здобувачем одноосібно та становлять внесок у розвиток технічної естетики та методології взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єру. У співавторських працях здобувачеві належать: розробка системної інтеграції арт-об'єктів в інтер'єри; методів гармонізації середовища, методології візуально-емоційної оцінки та системного проєктування інтер'єрів з арт-об'єктами; дослідження ролі естетико-культурних, екологічних і технологічних чинників у синтезі мистецтва та дизайну.

Апробація результатів дисертації проводилась методично протягом 2020–2025 рр. з представленням результатів досліджень на 34 наукових конференціях,

а саме: International Scientific and Practical Online Conference «Evolution of Concepts in Architectural and Art education: A View into the Future» (Харків, ХНУМГ, 2020); XI Міжнародна н.-п. конф. «Архітектура та екологія» (Київ, НАУ, 2020); 2nd International Scientific and Practical Conference «Spatial Development of Territories: Traditions and Innovations» (Київ, ІІО КНУБА, 2020); International Conference on Material Science and Engineering Technology (ICMSET, 2021); V Міжнародна н.-п. конф. «Інноваційні технології в архітектурі і дизайні» (Харків, ХНУБА, 2021); International Conferences (2021): 2nd MEMIESS, 7th ICSSHE, 7th Congress «Taras Shevchenko», Social Sciences and Big Data Application; наукові заходи БФ «Baltija Publishing» (Рига, 2020–2023): «Science, engineering and technology: global trends, problems and solutions» (2020) «Cultural studies and art», «Modern European psychological and pedagogical education» (2021), «The role of psychology and pedagogy», «Features of innovative development in the field of technology», «The study of topical issues of modern society», «The influence of culture and art», «Modern scientific developments in pedagogy and psychology» (2022), «Research activities and achievements in pedagogy and psychology» (2023); XV Всеукраїнська н.-п. конф. «Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології» (Київ, НАКККіМ, 2023); Міжнародна наукова конф. «Синтез мистецтв у сучасних соціокультурних процесах» (Київ, НАМ України, 2023); XV Всеукраїнська н.-п. конф. «Сучасна архітектурна освіта» (Київ, КНУБА, 2023); Міжнародна наукова конф. «Розвиток архітектури в Європі під час війни в Україні» (Львів, НУ «ЛП», 2023); Міжнародна н.-п. конф. молодих вчених «BUILD-MASTER-CLASS-2023» (Київ, КНУБА, 2023); IV International Scientific and Practical Conference «Researching Advanced Horizons of Global Progress» (2023); н.-п. конф. «Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтв» (вид-во «Liha-Pres», 2023, 2024); міжнародні науково-технічні форуми (Київ, вид-во «Ліра-К», 2021–2025): «Архітектура та будівництво – нові тенденції і технології» (2021), «Відновлення України» (2022), «Інноваційні технології» (2023), «Технологія, енергетика, менеджмент» (2024), «Виробництво, інформатизація, менеджмент» (2025); Міжнародна н.-п. конф. «Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві» (Київ, НАОМА, 2022–2025): І конф. (2022), ІІІ конф. (до 100-річчя фак-ту архітектури, 2024), IV конф. (до 150-річчя О. Вербицького, 2025).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 74 праці, з яких наукові публікації становлять: сім статей у журналах, що індексуються в Scopus та Web of Science (п’ять – Q1, одна – Q3, одна – без квартиля); 23 статті у фахових виданнях категорії «В» МОН України; дві статті в міжнародних журналах; три розділи в колективних монографіях видань країн ЄС; 34 матеріали та тези конференцій різних рівнів. Окремі результати зафіксовано в методичних вказівках, конспекті лекцій та трьох свідоцтвах про реєстрацію авторського права.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається з анотацій, списку публікацій автора, переліку умовних позначень, вступу, семи розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (520 найменувань) та п’яти додатків. Загальний обсяг дисертації становить 520 сторінок, з яких основний текст – 345 сторінок, містить 39 рисунків і 38 таблиць.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано мету і завдання дослідження, визначено об’єкт, предмет, окреслено межі, описано методи, наукову новизну та практичну цінність результатів. Подано загальну характеристику роботи, окреслено її зв’язок із науковими програмами, темами та планами, наведено дані щодо апробації і публікацій результатів, обсяг і структуру дисертації.

У першому розділі «Дослідження теорії та практики взаємозв’язку арт-об’єктів із інтер’єрним простором» узагальнено та критично проаналізовано теоретико-практичний матеріал, сформовано наукову базу, оцінено стан розробленості проблеми, виявлено наукові прогалини, проаналізовано сучасні тенденції інтеграції арт-об’єктів і засоби художньої виразності, що формують взаємозв’язок образотворчого мистецтва з інтер’єром, визначено межі, масштаб і структуру дослідницького простору, уточнено та сформульовано ключові поняття термінологічного апарату та окреслено перспективи подальших досліджень.

Критичний аналіз теоретичного матеріалу та візуальних практик у парадигмі синтезу мистецтва й дизайну інтер’єру показав, що наявні дослідження висвітлюють лише окремі питання застосування арт-об’єктів, залишаючи науково-методологічні проблеми. Визначено структуру сучасних теоретико-практичних підходів до інтеграції образотворчого мистецтва та дизайну інтер’єру, окреслено міждисциплінарні стратегії, класифіковані за чотирма напрямами: концептуальними та змістовними, композиційними та матеріально-технологічними, психологічними та емоційними, соціокультурними та практично-впливовими у контексті сталого розвитку. Аналіз стану розробки семи напрямів дослідження виявив суттєву різницю: найменш розроблений – «концептуальні засади та тенденції» (32 %), найбільш – «теорія композиції» (58 %) а середнього стану розробленості всіх напрямів 44 %, що визначило пріоритети подальших досліджень (див. Табл. 1).

Таблиця 1

Стан досліджень синтезу художніх практик і дизайну інтер’єру

Напрям	Ідеал	Поточний стан	Критерії розробки (оцінка за критерієм)	Прогалина
Теорія композиції	100%	58%	Класичні принципи (85%); Сучасні підходи (40%); Практичні інструменти (50%)	42%
Теорія сприйняття	100%	55%	Загальна психологія сприйняття (80%); Перцепція арт-об’єктів (40%); Оптичні закони та ілюзії (45%)	45%
Психологічний вплив	100%	45%	Емоційний вплив (60%); Когнітивний вплив (40%); Фізіологічний вплив (35%)	55%
Соціокультрні аспекти	100%	45%	Естетико-культурний аспект (60%); Соціально-гуманістичний аспект (40%); Доступно-інклюзивний аспект (35%)	55%
Функціональні характеристики	100%	33%	Естетична функція (35%); Утилітарна функція (25%); Адаптивна функція (40%)	67%
Матеріально-технічний аспект	100%	40%	Цифрові технології (45%); Новітні матеріали (55%); Енергоефективні системи (20%)	60%
Концептуальні засади та тенденції	100%	32%	Концептуальна складова (40%); Семіотична складова (30%); Контекстуальна складова (25%)	68%

(Таблицю розроблено автором)

Виявлено та систематизовано сучасні тенденції інтеграції арт-об'єктів в інтер'єрний простір за чотирма напрямами: концептуальним, екологічним, технологічним та функціональним. Встановлено чинники їх формування – соціальні, етнічні, політичні, індивідуально-психологічні, технологічні інновації, концепції сталого розвитку – та визначено засоби художньої виразності, що забезпечують взаємозв'язок мистецтва з предметно-просторовим середовищем.

Сформульовано ключові поняття термінологічного апарату, що уточнюють специфіку взаємодії арт-об'єктів з інтер'єрним простором. Проведено порівняльний аналіз термінів «арт-об'єкт», «дизайн інтер'єру» та «предметно-просторове середовище» за спільними характеристиками в системі арт-дизайну. Визначено межі, масштаб та базову структуру дослідницького простору, виявлено його основні складові та взаємозв'язки, які ґрунтуються на єдності онтології, методології, технології та прикладної площини.

У другому розділі «Концептуальні аспекти застосування арт-об'єктів в дизайні сучасного інтер'єру» досліджено та визначено естетико-культурні, інноваційно-технологічні та екологічні аспекти інтеграції арт-об'єктів у сучасний інтер'єрний простір та встановлено їх взаємозв'язок зі складовими метадизайну як інноваційного підходу до формування предметно-просторового середовища.

Визначено, досліджено та сформульовано три групи ключових аспектів інтеграції арт-об'єктів у сучасний інтер'єрний простір: 1) естетико-культурні – змістовний (передача ідеї, культурних кодів, смислове наповнення), етичний (моральні цінності, повага до людської гідності, соціальна відповідальність мистецтва), ідеологічний (соціально-політичні засади, актуальні суспільні проблеми); 2) інноваційно-технологічні – динамічність (адаптація до інтерактивних змін), партисипативність (залучення реципієнта, комунікативні практики), гібридизація (трансформація арт-об'єкта через гнучкість, поєднання науки та мистецтва); 3) екологічні – «відповідальний» (принципи сталого розвитку, екологізація простору), «біофільний» (природоорієнтованість, біоекологічність через художні природні форми), «соціогуманістичний» (гуманістична спрямованість, вирішення проблем сталого розвитку через художні засоби в дизайні еко-простору).

Визначено та досліджено теоретичні засади інтеграції арт-об'єктів зі складовими метадизайну як інноваційного підходу до формування сучасного інтер'єрного простору та створення естетико-функціональної системи. Сформовано аналітичну структуру взаємозв'язку аспектів інтеграції арт-об'єктів і складових метадизайну (системність, інтегративність, співпраця, екосвідомість, адаптивність, рефлексія, симбіоз, конвергенція). Визначено можливості використання арт-об'єктів для формування змістовного, соціогуманістичного, біофільного, гібридизованого, партисипативного та динамічного інтер'єрного простору. Розроблено матрицю для оцінки відповідності ключових компонентів і визначення меж їх впливу в інтер'єрному середовищі. Аналіз взаємозв'язків засвідчив системну взаємозалежність складових метадизайну та аспектів інтеграції арт-об'єктів: найсильніші зв'язки – між інтегративністю, симбіозом і конвергенцією, що забезпечує органічне об'єднання елементів у систему. Інтегративність, співпраця, екосвідомість і симбіоз формують концептуальну основу метадизайну для сталого розвитку, при

цьому екосвідомість пов'язана з біофільністю, інноваційно-технологічний аспект – із гібридизацією, а партисипативність – із соціогуманістичним підходом (див. Табл. 2).

Таблиця 2

Матриця взаємозв'язку основних складових метадизайну із аспектами інтеграції арт-об'єктів у сучасний інтер'єр

АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ		СКЛАДОВІ МЕТАДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ							
		Системність	Інтегративність	Співпраця	Екосвідомість	Адаптивність	Рефлексія	Симбіоз	Конвергенція
Естетико-культурологічні	Ідеологічний	++	++	+	+-	+	++	++	+-
	Змістовий	++	++	+-	+-	+	++	++	+-
	Етичний	+-	++	++	++	+-	++	+	+-
Екологічні	Соціогуманістичний	+-	+	++	+	++	++	+	+-
	Біофільності	+	+	+-	++	+	+-	+	+-
	Відповідальності	+	++	++	++	+	+-	++	+-
Інноваційно-технологічні	Гібридизації	++	++	+	+-	++	+-	++	++
	Партисипативності	+-	++	++	+-	++	++	+	+
	Динамічності	+	++	+	+-	++	+	++	++

(Таблицю розроблено автором)

Доведено, що встановлений підхід забезпечує формування концептуально інтегрованого та системно організованого середовища інтер'єрного арт-дизайну й розширює потенціал інноваційних просторових рішень.

У третьому розділі «Теоретичні основи використання арт-об'єктів та їх вплив на дизайн інтер'єрного простору» досліджено сутність задач інтер'єрного дизайну та їх взаємодію з різними типами приміщень, визначено основні види арт-об'єктів, розроблено їх класифікацію, проаналізовано категорії арт-об'єктів та їх вплив на дизайн інтер'єру, виявлено характерні ознаки, функціонально-естетичну роль арт-об'єктів у створенні гармонійного простору, принципи інтеграції мистецтва в дизайн інтер'єру та встановлено закономірності їх взаємозв'язку, що сформувало теоретичне підґрунтя синтезу мистецтва і дизайну.

Визначено та систематизовано основні задачі дизайну інтер'єру з використанням творів образотворчого мистецтва, які залежать від визначення: концепції, функціональності, властивості арт-об'єктів, композиційного рішення, характеру освітлення, матеріалу виконання, уподобань і потреб людини та/або суспільства. Встановлено комплексний взаємозв'язок проєктних задач із типами інтер'єрного середовища, що забезпечує системну організацію інтеграції творів образотворчого мистецтва та узгодження етапів проєктування. Розроблено структурну матрицю, яка відображає взаємозв'язок задач із типами інтер'єрів та адаптивність до різних умов для житлових і нежитлових приміщень. Визначено переваги її використання: систематизація взаємодій, синхронізація та координація задач проєктування, оптимізація вибору відповідних задач для типів приміщень, інформативність, гнучкість, адаптивність, а також комунікація та співпраця між дизайнером і художником для підвищення ефективності проєктних рішень. Матриця допускає розширення типів приміщень за класифікатором будівель

і споруд (НК 018:2023) та поповнення переліку задач вирішення дизайну простору інтер'єру (див. Табл. 3).

Таблиця 3

Матриця взаємодії задач вирішення дизайну основних типів інтер'єрів в контексті застосування творів образотворчого мистецтва

ТИП ІНТЕР'ЄРУ		ЗАДАЧІ													
		Концептуальні		Функціональні		Властивості		Композиційні		Освітлення		Матеріал и		Уподобання та потреби	
		особисті	суспільні	утилітарні	естетичні	художні	фізичні	розміщення	формування	природне	штучне	зносостійкі	екологічні	суб'єктиивні	об'єктивні
Інтер'єри житлових будівель	Квартири	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-
	Приватні будинки	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+-	+-	+	+	-
	Колективне проживання	-	+	+	+-	+-	+	+	-	+-	+	+	-	-	+
Інтер'єри нежитлових будівель	Готельні та (ресторани тощо)	-	+	+	+	+	+	+	+	+-	+	+	+	-	+
	Офісні	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-	+
	Торгівельні	-	+	+	-	+	+	+-	-	-	+	+	-	-	+
	Транспорту та зв'язку	-	+	+	+-	+	+	+-	-	+	+	+	-	-	+
	Промислові	-	+	+	-	+-	+	-	-	-	+	+	-	-	+
	Громадського дозвілля	-	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	+
	Освіти, охорони здоров'я	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
	Соціального захисту	-	+	+	+	+	+	+-	-	+	+	+	-	-	+
	Меморіальні та культові	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	+

(Таблицю розроблено автором відповідно до НК 018:2023)

Визначено та розроблено класифікацію арт-об'єктів із описом їх видів, характеристик і можливостей впливу на дизайн інтер'єру, в межах якої всі арт-об'єкти поділено на дві основні візуальні форми вираження – пластичні (де головним засобом вираження є об'єм і пластичність форми) та колористичні (де головним засобом вираження є колір). Класифікацію систематизовано за шістьма ознаками: видами мистецтва (традиційні – доповнюють художню концепцію, сучасні – впроваджують нові технології та матеріали); функцією (утилітарною та естетичною); розміром (великогабаритні – для просторих приміщень, малогабаритні – для невеликих просторів); формою вираження (реалістичні – базуються на природних зображеннях, абстрактні – використовують нереалістичні форми); стилістикою (сучасні – трансформують сприйняття простору, традиційні – використовують класичні форми); матеріалами (традиційні – відтворюють природну структуру, сучасні – дозволяють створювати нові форми та експериментальні рішення).

Визначено взаємопов'язані категорії впливу арт-об'єктів на інтер'єр, які враховуються відповідно до потреб і завдань проєктування інтер'єрів різного призначення: композиційну (структура композиції), функціональну (утилітарність або естетичність), матеріальну (матеріал і технологія виконання), стилістичну (загальний стильовий напрям) та тематичну (жанрове розкриття концепції).

Виявлено функціонально-естетичну роль арт-об'єктів у гармонізації дизайну інтер'єрного простору за допомогою інтенсифікації, асиміляції, гіперболізації та трансформації. Встановлено, що засобами сучасного образотворчого мистецтва формуються характерні ознаки інтер'єру: протиріччя форми і змісту, асоціативні та формотворчі можливості, які трансформують предметно-просторове середовище та підсилюють виразність форми.

Виявлено принципи інтеграції образотворчого мистецтва й визначено закономірності їх взаємозв'язку з дизайном інтер'єру: 1) перцептивний (на основі гештальт-психології та візуального сприйняття; 2) мультисенсорний (сенсорно-чуттєва взаємодія); 3) естетикосеміотичний (семіотичні коди та естетичне вираження); 4) соціокультурний (відображення соціальних запитів через культурну змістовність). Виокремлено складові структурної організації інтегрованого художнього простору: концепція, функція, композиція, матеріал.

У четвертому розділі «Методологічні основи взаємозв'язку арт-об'єктів та дизайну інтер'єру в організації простору» Досліджено та структуровано художньо-композиційні методи і засоби інтеграції арт-об'єктів у дизайн інтер'єру, визначено сучасні підходи до формування інтер'єрного дизайну з урахуванням емоційного впливу арт-об'єктів і чинників естетичного сприйняття їх взаємодії з простором, проаналізовано трансформацію методів використання арт-об'єктів від традиційних до сучасних та встановлено нові підходи до їх інтеграції в предметно-просторове середовище з урахуванням науково-технологічного розвитку.

Визначено та систематизовано художньо-композиційні методи і засоби інтеграції арт-об'єктів у дизайн інтер'єру, проаналізовано використання видів і жанрів образотворчого мистецтва для формування просторової структури відповідно до функціонального призначення середовища, виявлено інноваційний потенціал та обґрунтовано рекомендації для етапів проєктування й реалізації, а саме: 1) методи локації арт-об'єктів у інтер'єрному просторі: розміщення (домінування, інтеграція, симбіоз, деструкція) та формування простору (орієнтація, кадрування, зонування), які гуртуються на основних візуальних формах (пластичних та колористичних); 2) метод визначення художнього матеріалу арт-об'єкта та його впливу на сприйняття інтер'єрного простору, спрямований на гармонізацію візуально-емоційного сприйняття предметно-просторового середовища; 3) методи та засоби реалізації знаково-асоціативної мови сучасних візуальних практик, що базуються на комунікативній взаємодії «творець – арт-об'єкт/інтер'єр – реципієнт», процесах декодування змісту арт-об'єкта через синтез візуальних, культурних та емоційних семіотичних систем і структуризації семіотичних зв'язків на основі асоціативності, аналогії, метафори, синкретизму, міфологізації та семантики; 4) методи структурного аналізу творів образотворчого мистецтва сприяють розвитку творчого мислення та професійної майстерності дизайнерів і художників і формують навички створення сучасних арт-об'єктів у взаємозв'язку з інтер'єром для формування образно-композиційного просторового середовища; 5) сучасні цифрові і технологічні засоби інтеграції арт-об'єктів у проєктуванні інтер'єру, що забезпечують реалізацію ідейно-художніх завдань у межах комплексної методології організації простору. Проаналізовано вплив художньо-композиційних методів і засобів інтеграції арт-об'єктів на гармонізацію інтер'єру. За результатами

дослідження сформовано методологію їх застосування у візуальних практиках образотворчого мистецтва. Інструментальну модель варіативності художньо-композиційних рішень залежно від взаємодії арт-об'єкта з інтер'єрним простором наведено в Табл. 4, де позначення «+», «-», «+-» фіксують ймовірнісні варіанти інтеграції, забезпечуючи адаптивність до просторових, функціональних та семантичних завдань.

Таблиця 4

Інструментальна модель прийняття рішень щодо формування художньо-композиційної структури інтер'єру у взаємодії з арт-об'єктом

Характерна ситуація	Композиційне рішення			
	Домінування	Інтеграція	Симбіоз	Деструкція
Композиційний центр, акцентування	+	-	-	-
Динамічність	+-	+-	+-	+
Ефект доповнення	-	+	+-	-
Оптична ілюзія	-	+	+-	+
Декорування	+	+	+	+-
Утилітарність	+	+	+	+-
Знаковість	+	-	+-	+-
Гротескність	+	+-	+	+
Експозиція	+	+	+	+-
Руйнування, деформація	-	-	-	+
Коригування	+	+	+	-

(Таблицю розроблено автором)

Виявлено та систематизовано основні чинники візуального та естетично-емоційного сприйняття арт-об'єктів в інтер'єрі. Визначено підходи до формування інтер'єрів з урахуванням їх комплексного впливу на реципієнта, які запропоновано застосовувати на етапах проєктування та реалізації для створення сприятливого емоційно-психологічного середовища: композиція та розташування (ритм, статика/динаміка, симетрія/асиметрія, центр, акцент, баланс, масштаб); колір (контраст, нюанс, насиченість, яскравість); світло (типи освітлення, яскравість, контрастність, спектр, рефлекси); функціональність (ергономічність, утилітарність, доречність); ідея, тематика, стиль (вид, жанр, умовність, символізм, стилізація, синтез); матеріал виконання (фактура, текстура, склад, сполучення); асоціативність, семантика, символіка (орнамент, знак, символ, гротеск, асоціація); особистий досвід (професійний, культурний, життєвий, художній смак, темперамент, виховання).

Виявлено трансформацію методів використання арт-об'єктів у дизайні інтер'єру від традиційних до інноваційних, що зумовлює нові способи й технології проєктування та проявляється в ключових аспектах взаємозв'язку арт-об'єктів із середовищем: функціональному призначенні, умовах розміщення, видах мистецтва, просторовому сприйнятті, тематичному наповненні, технологічній інтеграції та сталому розвитку. Визначено, що трансформація традиційних методів використання арт-об'єктів у сучасності відбувається завдяки зміцненню функціонально-практичного зв'язку з простором, оновленню способів локації та планування, впливу стилів і композиційних принципів, зміні засобів вираження, впровадженню сучасних матеріалів і технологій, а також завдяки альтернативним баченням та інноваційним рішенням проблем сталого розвитку.

У п’ятому розділі «Встановлення багаторівневої дизайн-системи взаємозв’язку для проектування арт-об’єктів в інтер’єрному просторі» досліджено, визначено, систематизовано та науково обґрунтовано ієрархічну систему рівнів візуального сприйняття у взаємозв’язку арт-об’єктів і дизайну інтер’єрного простору (I Max (максимальний); II Intermediate (середній); III Min (мінімальний)). На цій основі розроблено дизайн-систему сформовано уніфіковану багаторівневу дизайн-систему взаємозв’язку для проєктування та систему критеріальної оцінки її ефективності із застосуванням кількісних, якісних та структурованих показників.

Визначено рівні оптимального масштабного співвідношення та візуальної просторової корекції для зорового збільшення або зменшення величини інтер’єру. На основі фундаментальних досліджень встановлено, що оптимальна відстань для повноцінного сприйняття арт-об’єкта та видимості його деталей дорівнює трьом найбільшим розмірам арт-об’єкта (висоті чи ширині). Виявлено пряму залежність між максимальним габаритним розміром арт-об’єкта (*Sz*) та оптимальною дистанцією його сприйняття (*D*), що становить три його максимальні габаритні розміри, і виражається формулою, що становить кутовий розмір приблизно 18°:

$$D = 3Sz, \tag{1}$$

де: *Sz* – максимальний габаритний розмір арт-об’єкта, який відрізняє його від розміру деталей (*d*); *D* – дистанція сприйняття арт-об’єкта; *3* – коефіцієнт пропорційного співвідношення між *D* та *Sz*.

За цією формулою також можна знайти і розрахувати оптимальний розмір арт-об’єкта за його найбільшою стороною:

$$Sz = \frac{D}{3}. \tag{2}$$

На основі оптимального масштабного співвідношення арт-об’єкта й простору розроблено можливості візуальної корекції інтер’єру та візуального спотворення масштабу для спеціальних завдань. Для трьох рівнів корекції встановлено відповідні коефіцієнти на основі показників оптимального масштабного співвідношення.

Для знаходження числового коефіцієнта пропорційності необхідного для завдання візуального збільшення інтер’єрного простору було застосовано наступне рівняння:

$$k_N = 3i + 3, \tag{3}$$

де: k_N – коефіцієнт відношення відстані сприйняття арт-об’єкта за його найбільшим розміром, (*N*) – номер рівня (I Max, II Intermediate, III Min); (*i*) – змінний індекс зі значеннями 1, 2, 3, які використовувалися для розрахунку за певними рівнями: 1 – для III Min, 2 – для II Intermediate, 3 – для I Max.

Отримані коефіцієнти за формулою (3), що відповідають рівням I, II, III, матимуть наступні значення: $k_I = 6$; $k_{II} = 9$; $k_{III} = 12$.

Для візуального зменшення інтер’єрного простору було застосовано наступне рівняння:

$$k_N = \frac{3}{4}i, \tag{4}$$

де: (*i*) – змінний індекс зі значеннями 1, 2, 3, які використовуються відповідно до певних рівнів: 1 – для I Max, 2 – для II Intermediate, 3 – для III Min.

Отримані за формулою (4) коефіцієнти, що відповідають вищезгаданим рівням набувають наступних значень: $k_I = 0{,}75$; $k_{II} = 1{,}5$; $k_{III} = 2{,}25$.

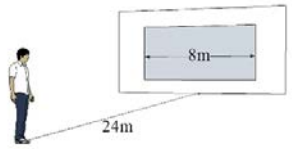
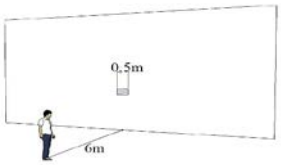
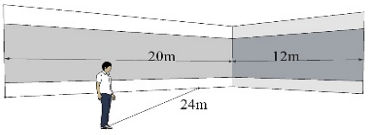
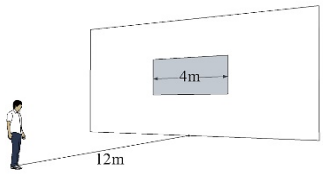
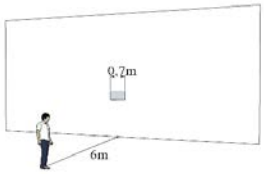
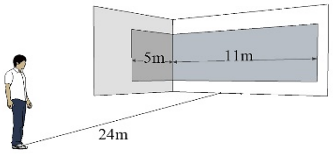
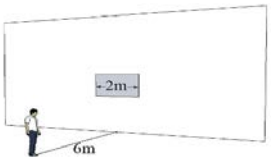
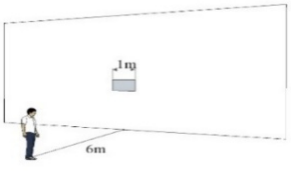
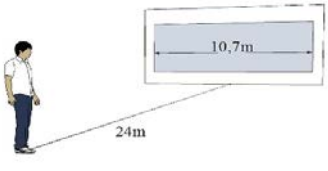
Таким чином, для визначення необхідного розміру арт-об'єкта в інтер'єрному просторі можна застосувати універсальну формулу з використанням числових значень коефіцієнтів, що відповідають певним рівням масштабу і корекції:

$$Sz = \frac{D}{k_N}. \tag{5}$$

За результатами систематизації даних визначено ієрархію рівнів оптимального масштабного співвідношення арт-об'єкта і простору та рівні візуальної корекції розмірів інтер'єру для його зорового збільшення або зменшення. Для проєктування різних типів просторів і арт-об'єктів рекомендовано використовувати відповідні коефіцієнти для кожного рівня (див. Табл. 5), де наведено умовні співвідношення між дистанцією сприйняття та максимальним габаритним розміром арт-об'єкта.

Таблиця 5

Рівні оптимального масштабного співвідношення і візуальної корекції арт-об'єкту та інтер'єрного простору

Рівні	Оптимальне масштабне співвідношення	Візуальна корекція розміру простору	
		Збільшення (на прикладі дистанції 6 м)	Зменшення (на прикладі відстані 24 м)
I Max	 **A**	 **B**	 **C**
	24≤:8≤ ($k_I = 3$)	6: 0,5 ($k_I = 12$)	24: 32 ($k_I = 0{,}75$)
II Intermediate	 **D**	 **E**	 **F**
	12–24: 4–8 ($k_{II} = 3$)	6: 0,7 ($k_{II} = 9$)	24: 16 ($k_{II} = 1{,}5$)
III Min	 **G**	 **H**	 **I**
	≤6–12: ≤2–4 ($k_{III} = 3$)	6: 1 ($k_{III} = 6$)	24: 10,7 ($k_{III} = 2{,}25$)

(Таблицю розроблено автором)

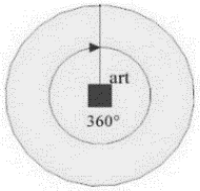
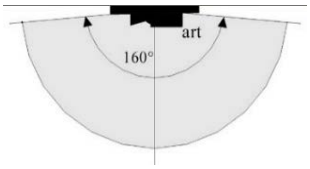
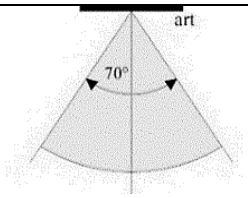
Кожному рівню оптимального масштабного співвідношення та просторової корекції відповідають такі характеристики: I Max – великомасштабні арт-об'єкти для великих громадських просторів, невеликі – для максимального візуального збільшення малих приміщень, великі для максимального візуального зменшення

простору громадських інтер'єрів; II Intermediate – арт-об'єкти середнього масштабу для житлових і громадських просторів, невеликі – для середнього візуального збільшення малих приміщень, середні – для середнього візуального зменшення великих просторів; III Min – дрібномасштабні арт-об'єкти для малих житлових інтер'єрів, невеликі – для мінімального візуального збільшення простору, середні – для мінімального візуального зменшення великих просторів.

Визначено рівні візуального сприйняття основних типів форм арт-об'єктів у просторі інтер'єру (об'ємні, напівоб'ємні, площинні). На основі різних типів сприйняття для кожного рівня встановлено діапазони розмірів у градусах, характеристики форми арт-об'єкта та візуальне зображення у вигляді план-схеми. Виявлені рівні систематизовано та представлено в Табл. 6.

Таблиця 6

Рівні візуального сприйняття основних форм арт-об'єктів у інтер'єрі

Рівні сприйняття основних форм	Зони сприйняття (*A*) в градусах	Характеристика форми арт-об'єкту та рівня сприйняття	План-схема
I Max	160̊–360̊	Об'ємні арт-об'єкти з круговою зоною сприйняття	 **A**
II Intermediate	70̊–160̊	Напівоб'ємні арт-об'єкти з широкою зоною сприйняття	 **B**
III Min	До 70̊	Площинні арт-об'єкти з обмеженою зоною сприйняття	 **C**

(Таблицю розроблено автором)

Рівням візуального сприйняття основних форм арт-об'єктів відповідають наступні характеристики: I Max (максимальному) – сприйняття об'ємних арт-об'єктів із круговою зоною огляду, що дозволяє спостерігати об'єм з різних сторін і формує максимальну зону візуального сприйняття; II Intermediate (середньому) – сприйняття напівоб'ємних арт-об'єктів із достатньою фронтально-боковою зоною огляду, що забезпечує формування виразних ракурсів; III Min (мінімальному) – сприйняття площинних арт-об'єктів із обмеженою зоною огляду, що дозволяє спостерігати форму в основному з головного фронтального напрямку та мінімальною кількістю бокових ракурсів із найменшою зоною сприйняття.

Визначено рівні пластичного сприйняття арт-об'єктів на основі співвідношення їх розмірів, глибини деталей та дистанції сприйняття, що забезпечує оптимальний візуальний ефект і чіткість деталей залежно від величини інтер'єру. На основі факторів оптимального зорового сприйняття встановлено співвідношення дистанції та величини деталей, що відповідає кутовому розміру 17,2'.

$$d = \frac{17{,}2\ D}{3440}, \tag{6}$$

де: d – розмір деталі арт-об'єкта (м); *D* – дистанція сприйняття деталі арт-об'єкта (м); *17,2* – кутовий розмір деталі у хвилинах (визначений автором дослідження); *3440* – відношення розміру предмета до дистанції сприйняття при кутовому розмірі 1˚(1:3440).

Для визначення глибини деталі, яка відповідає розміру деталі, розроблена наступна формула:

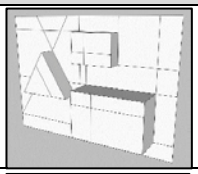
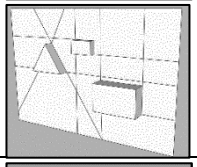
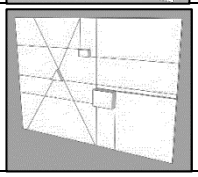
$$P = \frac{d}{3}, \tag{7}$$

де: *P* – глибина деталі у *м*; *d* – розмір деталі у *м*; *3* – коефіцієнт (відношення розміру деталі (*d*) до глибини деталі (*P*), визначений автором дослідження в ході комп'ютерного 3D-моделювання).

В результаті експериментального проектування та 3D-моделювання сформовано рівні пластичного сприйняття із розмірами деталей, дистанцією, характеристиками та схематичним зображенням умовного арт-об'єкта (див. Табл. 7).

Таблиця 7

Рівні пластичного сприйняття арт-об'єктів в інтер'єрному просторі

Рівні пластичного сприйняття	**Дистанція сприйняття *D* (м)**	**Розмір деталі *d* (м)**	**Глибина Деталі *P* (м)**	**Характеристика**	**Схематичне зображення арт-об'єкту**
I Max	24≤	0,12≤	0,04≤	Розрізняються деталі та глибина максимального розміру	 **A**
II Intermediate	12–24	0,06–0,12	0,02–0,04	Розрізняються деталі та глибина середнього розміру	 **B**
III Min	≤6–12	≤0,03–0,06	≤0,01–0,02	Розрізняються деталі та глибина мінімального розміру	 **C**

(Таблицю розроблено автором)

На основі числових даних розраховано співвідношення оптимальної дистанції, розміру та глибини художніх деталей арт-об'єктів, визначено рівні пластичного сприйняття в інтер'єрному просторі: I Max – для великих деталей, які сприймаються з великих дистанцій у великогабаритних громадських просторах для виразності на максимальних відстанях; II Intermediate – для середніх деталей, розрахованих на сприйняття із середніх дистанцій у житлових і невеликих громадських просторах; III Min – для малих деталей, які сприймаються з невеликих дистанцій у малогабаритних житлових просторах для ретельного огляду художніх деталей.

Визначено рівні колористичного сприйняття арт-об'єктів в інтер'єрі на основі фізичних, психологічних і асоціативних аспектів кольору, принципів контрасту

та сучасних підходів. Дослідження враховувало закономірності колірних взаємозв'язків: додаткові кольори контрастують, сусідні – створюють нюансні співвідношення, кожна колірна схема зумовлює певний асоціативний ряд. За результатами аналізу ієрархію рівнів колористичного сприйняття на основі вимірювання відповідних кутів за системою RGB (хроматичне коло Оствальда) сформульовано за компонентами: ступінь контрасту, поєднання колірних схем та їх асоціативні ознаки (див. Табл. 8).

Таблиця 8

Колористичні рівні сприйняття арт-об'єкта в інтер'єрному просторі

Рівні колористичного сприйняття (*K*)	Основні компоненти колористичних рівнів		
	Ступінь колірного контрасту (в градусах)	**Комбінації та з'єднання кольорової гами**	**Ознаки асоціативності кольорової гами**
I Max	110°–180°	1) Хроматична; 2) Хроматична –Ахроматична	Тепла – холодна
II Intermediate	70°–110°	1) Хроматична; 2) Хроматична + Ахроматична	1) Тепла; 2) Холодна; 3) Змішана
III Min	<70°	1) Хроматична; 2) Хроматична + Ахроматична; 3) Ахроматична	Нейтральна

(Таблицю розроблено автором)

Таким чином рівні колористичного сприйняття арт-об'єктів в інтер'єрному просторі визначаються: I Max із сильним контрастом, високим впливом на сприйняття та насиченістю кольорових поєднань і асоціацій; II Intermediate із помірним контрастом, середнім впливом на сприйняття та кольоровою насиченістю; III Min із низьким контрастом, слабким впливом і нейтральними кольоровими поєднаннями та асоціаціями.

Визначено рівні функціональності арт-об'єктів в інтер'єрі відповідно до виявлених та систематизованих критеріїв: 1) естетичної функції (f_{est}) – композиційний, образний, інформаційний, стилістичний, тематичний, символічний; 2) утилітарної функції (f_{ut}) – конструктивно-декоративний, меблевий, ігрового обладнання, гідротехнічного та освітлювального обладнання, декоративних аксесуарів. Кожен критерій оцінено за умовною бальною одиницею та співвіднесено попарно, що утворило 36 комбінацій пар, до яких додано окремий критерій естетичної функції зі значенням 100% (37-й варіант). При 100% утилітарної функції об'єкт втрачає статус арт-об'єкта, тому дослідження зосереджено на арт-об'єктах із різним співвідношенням естетичної та утилітарної функцій (див. Рис. 1).

Рис. 1. Система можливих комбінацій співвідношення двох функціональних складових арт-об'єкту в інтер'єрі. (Схему розроблено автором)

За результатами систематизації критеріїв та верифікації даних визначено три рівні функціональності арт-об'єкта в інтер'єрі за співвідношенням утилітарної та естетичної функцій: I Max – характеризується високими показниками обох функцій із утилітарністю менше 100%; II Intermediate – з приблизно рівними показниками естетичної та утилітарної функції; III Min – з низькими показниками обох функцій, при цьому утилітарна функція може бути відсутньою (див. Табл. 9).

Таблиця 9

Рівні функціональності арт-об'єкта в інтер'єрі

Рівні функціональності	Функція	
	Естетична (f_{est})	Утилітарна (f_{ut})
I Max	68%–100%	68%–86%
II Intermediate	34%–67%	34%–67%
III Min	14%–33%	0%–33%

(Таблицю розроблено автором)

Визначено рівні візуального впливу арт-об'єктів на емоційний стан людини за показниками інтенсивності, тривалості та стійкості емоційного ефекту, які залежать від ключових факторів візуального впливу, що визначають перцептивно-емоційний ефект образотворчого мистецтва в інтер'єрному просторі: фактор композиції, фактор формоутворення, фактор матеріалу, фактор освітлення, фактор комфорту.

Теоретичні положення стали основою для визначення показників емоційного сприйняття арт-об'єктів в інтер'єрі. Вплив факторів оцінено анкетуванням студентів, співробітників КНУБА та фахівців (дизайнери, художники) за пріоритетністю, інтенсивністю та тривалістю емоційного впливу. Результати засвідчили позитивне сприйняття арт-об'єктів більшістю респондентів та їх здатність впливати на інтенсивність і тривалість емоційного реагування. За результатами опитування визначено кількісні показники значущості факторів і побудовано відсоткову модель впливу (0–100 %). Максимальний ефект (100 %) досягається при високих оцінках усіх п'яти факторів, що свідчить про синергію їх взаємодії. Встановлено залежність між професійним досвідом респондентів та їх пріоритетами у сприйнятті інтер'єру; композиція є універсально значущим фактором, тоді як формоутворення, матеріал, освітлення та комфорт, кожен із яких формує перцептивно-емоційний ефект з різною інтенсивністю та тривалістю, залишаються невід'ємними складовими візуального сприйняття простору (див. Рис. 2).

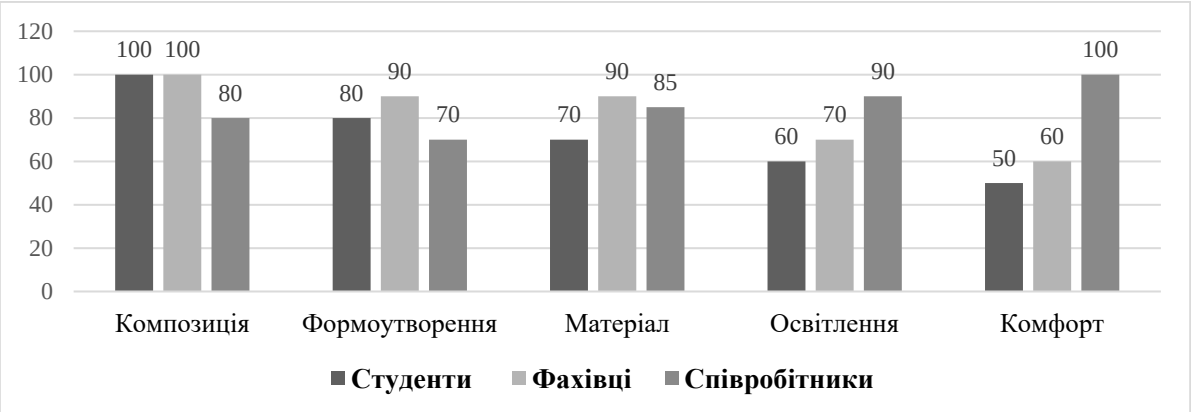

Рис. 2. Результати оцінки пріоритетності факторів візуального впливу на емоційний стан за узагальненими даними опитування респондентів. (Схему розроблено автором)

На основі систематизації емпіричних даних визначено три рівні візуального впливу арт-об’єктів на емоційний стан у дизайні інтер’єру. Класифікація ґрунтується на кількісних параметрах (фактори сприйняття, інтенсивність, тривалість, емоційний ефект) і складається з характеристик: I Max – сильний вплив, висока інтенсивність, тривалість і стійкість; II Intermediate – помірний стабільний вплив, середня інтенсивність і тривалість; III Min – слабкий вплив, низька інтенсивність, коротка тривалість і нестійкість. На цій основі створено інструментальну модель прогнозування емоційного стану від візуального сприйняття арт-об’єктів в дизайні інтер’єрного простору з відповідним кількісним обґрунтуванням (див. Табл. 10).

Таблиця 10

Інструментальна модель рівнів візуального впливу арт-об’єкта на емоційний стан у дизайні інтер’єрного простору

Рівень візуального впливу	**Фактори візуального впливу (*F*) (діапазон у балах)**	**Характер впливу**		**Емоційний показник (*E*)** (нормалізована шкала 0–100 балів)	**Індекс впливу (*k*)**
		Інтенсивність (*I*) (діапазон у балах)	**Тривалість (*t*) (діапазон у годинах)**	**Позитивний (*Pos*), Негативний (*Neg*)**	
I Max	5	8–10	≈ 6–10	≈ 65–100	0,24
II Int.	3–4	6–<8	≈ 2–5	≈ 15–65	0,41
III Min	1–2	1–5	≈ 0,4–<2	≈ 0,3–<15	0,75

(Таблицю розроблено автором)

Запропонована модель узгоджується з підходом М. Вебера (зв’язок між стимулом і відчуттям). Інтервал 5–6 год виключено як зону нестабільного сприйняття внаслідок адаптаційних коливань показника (*E*). Нейтральні відповіді враховуються в загальній сумі для визначення частки виражених емоцій та рівня байдужості. Результати узгоджуються з Г. Ледером та М. Пірсом: первинна реакція формується за 15–30 хв, а 0,4 год (24 хв) – мінімальний поріг фіксації впливу.

Результатом стала розроблена універсальна модель у вигляді базової формули для розрахунку параметрів візуального впливу арт-об’єкта на емоційний стан для всієї ієрархії рівнів за єдиним принципом:

$$E = k \times F \times I \times t, \quad (8)$$

де: E – емоційний показник (%); F – кількість факторів; I – інтенсивність впливу; t – тривалість впливу; k – коефіцієнт рівня візуального впливу. Запропонована модель дає змогу прогнозувати емоційний стан на етапі проєктування та порівнювати емоційні реакції на різні арт-об’єкти й інтер’єрні простори.

Зазначимо, що при використанні формули (8) значення (E) може перевищувати 100 балів. У такому випадку показник нормалізується до граничного значення 100 балів, яке відповідає верхній межі шкали та максимальному рівню впливу арт-об’єкта. На основі цієї формули кожен параметр рівнів візуального впливу (k, F, I, t) може бути визначений за умови відомих значень інших параметрів. Формула виключає нейтральні відповіді з чисельника, прирівнюючи їх до нульових.

За результатами дослідження розроблено уніфіковану багаторівневу дизайн-систему – Модель Рівневого Сприйняття (МРС), яка інтегрує встановлені закономірності візуального сприйняття та формує структуровану систему

взаємозв'язків «арт-об'єкт–простір» в ієрархії рівнів (I Max, II Intermediate, III Min). Система узагальнює науково обґрунтовані основи взаємодії арт-об'єктів, оптимізує передпроєктний аналіз візуального впливу та демонструє логічну взаємозалежність параметрів через формально-геометричні закономірності, де кожен рівень сприйняття (L) характеризується кількісними показниками, виведеними з базових співвідношень. Прийнята система позначень забезпечує однозначність інтерпретації систематизованих параметрів (див. Табл. 11).

Таблиця 11

Узагальнена модель рівневого сприйняття (МРС) арт-об'єктів в інтер'єрі

Параметри дизайн-системи МРС				
Складові моделі		**Кількісні показники рівнів (L)**		
		I Max ($L = I$)	**II Int. ($L = II$)**	**III Min ($L = III$)**
***Mip* – модуль розміру інтер. простору**		M_{IP}	M_{IP}	M_{IP}
***D*(*L*) – Оптимальна масштабне співвідношення/ корекція простору (*Sz*) – розмір арт-об'єкта**	D_1	$D_1 = (Sz / L_I) \times k_I$ де $k_{D1I} = 3$	$D_1 = (Sz / L_{II}) \times k_{II}$ де $k_{D2II} = 3$	$D_1 = (Sz / L_{III}) \times k_{III}$ де $k_{D3III} = 3$
	D_2	$D_2 = (Sz / L_I) \times k_I$ де $k_{D1I} = 12$	$D_2 = (Sz / L_{II}) \times k_{II}$ де $k_{D2II} = 9$	$D_2 = (Sz / L_{III}) \times k_{III}$ де $k_{D3III} = 6$
	D_3	$D_3 = (Sz / L_I) \times k_I$ де $k_{D1I} = 0,75$	$D_3 = (Sz / II) \times k_{II}$ де $k_{D2II} = 1,5$	$D_3 = (Sz / L_{III}) \times k_{III}$ де $k_{D3III} = 2,25$
***A(L)* – Зона сприйняття**		160°–360°	70°–160°	До 70°
***T(L)* – Тип форм**		Об'ємна (T/L_I)	Напівоб'ємна (T/L_{II})	Площинна (T/L_{III})
***P/d(L)* – Пластичність**		0,12–0.24/0,04	0,06–0.12/0,02–0,04	0,03–0.06/0,01–0,02
***K(L)* – Колористичність**		110°–180°	110°–180°	До 70°
***f(L)* – Функція естетична/утилітарна**	f_{est}	68%–100%	34%–67%	14%–33%
	f_{ut}	68%–86%	34%–67%	0%–33%
***E(L)* – Емоційнийний стан**		65%–100% де $k_{EI} = 0,24$	15%–64% де $k_{EII} = 0,42$	0,3%–14% де $k_{EIII} = 0,75$

(Таблицю розроблено автором)

Формальне визначення моделі відображає структуру, де зміна рівня визначає співвідношення між складовими та демонструє взаємозалежність параметрів дизайн-системи МРС:

$$\boldsymbol{MPC} = \left\{ \begin{matrix} \boldsymbol{Sz(L), D_1(L), D_2(L), D_3(L),} \\ \boldsymbol{A(L), T(L), P/d(L), K(L), f_{\text{est}}(L), f_{\text{ut}}(L), E(L)} \end{matrix} \right\}. \quad (9)$$

Концептуальна складова моделі – визначення відповідності арт-об'єкта рівню візуального сприйняття в різних типах інтер'єрів та підбір параметрів на початкових етапах. Система формує узгоджену модель, де рівні сприйняття пов'язані кількісними розрахунками для обґрунтованих рішень. Модель переводить арт-об'єкт із суб'єктивного в розрахунковий рівень арт-дизайну.

На основі дизайн-системи МРС було розроблено алгоритм – інструмент встановлення взаємозв'язку арт-об'єктів та інтер'єрного простору. Алгоритм ґрунтується на творчому задумі, що визначає рівень сприйняття та спрямовує проєктне рішення. На етапі просторово-композиційних розрахунків формалізується вибір параметрів (масштабність та корекція, форма, пластичність, колористика). Етап оптимізації встановлює баланс між естетичною та утилітарною функціями, визначаючи рівень емоційного впливу та прогнозуючи візуальний вплив.

Завершальний етап – інтеграція складових у простір із досягненням заданого рівня сприйняття (див. Рис. 3)

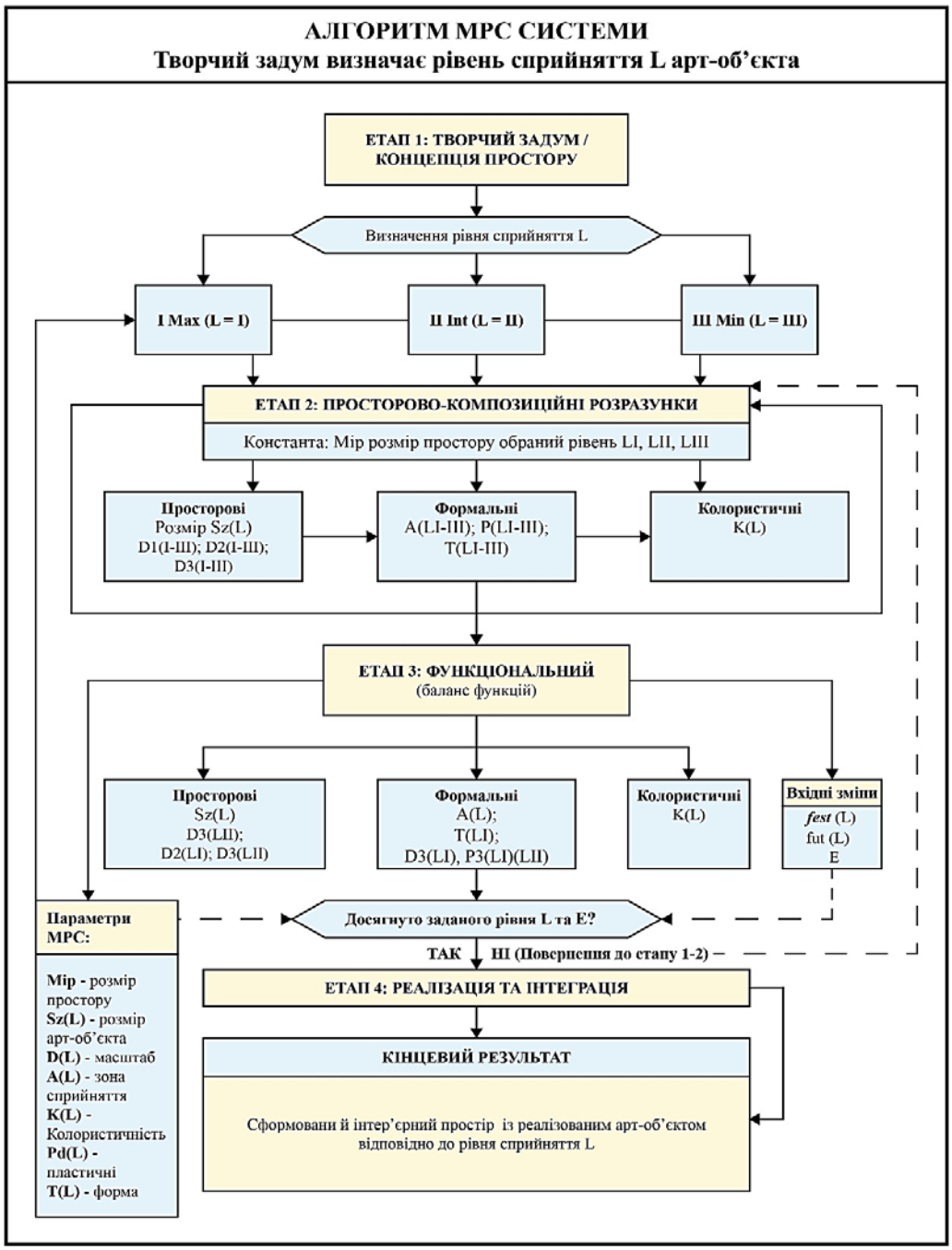

Рис. 3. Алгоритм дій на основі моделі МРС. (Схему розроблено автором)

Результати п'ятого розділу узагальнено у визначенні дизайн-системи використання арт-об'єктів в інтер'єрах різних типів на основі рівнів сприйняття, що розширює наукові основи взаємозв'язку арт-об'єктів та інтер'єру, забезпечує практичні інструменти інтеграції відповідно до задуму, образу й функції.

Розроблено системну модель кількісного оцінювання (SMKO) ефективності дизайн-системи МРС, яка ґрунтується на ієрархії рівнів дизайн-системи, інтегрованій шкалі п'яти критеріїв аналізу та кількісно-якісних показниках. Модель забезпечує об'єктивний інструментарій визначення якості проєктних рішень і дозволяє аналізувати доцільність та ефективність інтеграції арт-об'єктів. Кожен критерій (*K*)

оцінювався за п’ятибальною шкалою відповідності. Прийнята система позначень забезпечує однозначність та несуперечливість інтерпретації параметрів у межах розробленої моделі (див. Табл. 12).

Таблиця 12

Системна модель кількісного оцінювання (SMKO) ефективності дизайн-системи MPC в інтеграції арт-об’єктів в інтер’єрний простір

№	Критерії аналізу *(K)*	Якісні показники	Очікуваний результат (чітка ієрархія рівнів)	Гранична похибка	Шкала оцінювання якості ефективності (*Q*) (відповідність у бал від 1–5)
1	**Масштабне співвідношення**	• Розмір арт-об’єкта $Sz_{1\text{-}2}$ ($L_{I\text{-}III}$) = $k_{LI\text{-}III}$ • Співвідношення $Sz_{1\text{-}3}$ до $D_{1\text{-}3}$ • Дистанції: $D_1 = k_I \times Sz(L)$, $D_2 = k_{II} \times Sz(L)$, $D_3 = k_{III} \times Sz(L)$ • Коефіцієнти k_I = [3; 12; 0,75], k_{II} = [3, 9, 1,5], k_{III} = [3; 6; 2.25]	• L_I: $(Sz_1:D_1)=3k$, $(Sz_2:D_2)=12k$, $(Sz_3:D_3)=0.75k$ • L_{II}: $(Sz_1:D_1) = 3k$, $(Sz_2:D_2)=9k$, $(Sz_3=D_3)=1.5k$ • L_{III}: $(Sz_1:D_1)= 3k$, $(Sz_2:D_2)=6k$, $(Sz_3:D_3)= 2.25k$	±7% від норми	• 4,5–5 – оптимальна (± 2%) • 4–4,4 – висока (± 4%) • 3,5–3,9 – задовільна (± 7%) • 3–3,4 – низька (± 15%) • <3 – незадовільна (>12%)
2	**Візуально-просторові параметри**	• Відповідність кутів охоплення *A*(*L*) певному рівню $L_{I\text{-}III}$ • Відповідність глибини рельєфу *P*/*d*(*L*) певного рівня $L_{I\text{-}III}$ • Основні типи форм *T*(*L*) певного рівня $L_{I\text{-}III}$ • Об’ємно-просторові характеристики	• *A*(L_I): 160–360°, *P*/*d*(L_I): 0.12–0.24 м/0,04 м, *T*(L_I): об’ємні; • *A*(L_{II}): 70–160°, *P*/*d*(L_{II}): 0.06–0.12 м/0,02–0,04 м, *T*(L_{II}): напівоб’ємні; • *A*(L_{III}): до 70°, *P*/*d*(L_{III}): 0.03-0.06 м/0,01–0,02 м, *T*(L_{III}): площинні	±12° для кутів та типів форм ±0.015м для пластичності	• 4,5–5 – оптимальна (± 5°) • 4–4,4 – висока (± 8°) • 3,5–3,9 – задовільна (± 12°) • 3–3,4– низька (± 15°) • <3 – незадовільна (>18°)
3	**Колористична композиція**	• Відповідність кольорового контрасту *K*(*L*) Узгодженість з певним рівнем $L_{I\text{-}III}$ Загальна гармонія кольорового рішення	*K*(L_I): 110–180° *K*(L_{II}): 70–110° *K*(L_{III}): до 70°	±15° від кута спектра RGB	• 4,5–5 – оптимальна (±5°) • 4–4,4 – висока (±10°) • 3,5–3,9 – задовільна (±15°) • 3–3,4 – низька (±20°) • <3 – незадовільна (>25°)
4	**Функціональний баланс**	• Естетична функція $f_{est}(L)$ • Утилітарна функція $f_{ut}(L)$ • Відповідність певному рівню $L_{I\text{-}III}$	• $f_{est}(L_I)$: 68–100% • $f_{est}(L_{II})$: 34–67% • $f_{est}(L_{III})$: 14–33% • $f_{ut}(L_I)$: 68–86% • $f_{ut}(L_{II})$: 34–67% • $f_{ut}(L_{III})$: 0–33%	±8% для ступеню функціональності	• 4,5–5 – оптимальна (±3%) • 4–4,4 – висока (± 5%) • 3,5–3,9 – задовільна (± 8%) • 3–3,4 – низька (± 12%) • <3 – незадовільна (>15%)
5	**Емоційний стан**	• емоційного стану *E*(*L*) • Ефективність коефіцієнтів $k_{EI\text{-}III}$ • Відповідність емоційного стану певному рівню $L_{I\text{-}III}$	• *E*(L_I): 65–100% • *E*(L_{II}): 15–64% • *E*(L_{III})): 0.3–14% • $k_{EI\text{-}III}$ = [0,24; 0.41; 0.75]	±12% для ступеню певного емоційного стану	• 4,5–5 – оптимальна (± 5%) • 4–4,4 – висока (± 8%) • 3,5–3,9 – задовільна (± 12%) • 3–3,4 – низька (± 16%) • <3 – незадовільна (>20%)

(Таблицю розроблено автором)

Для оцінювання ефективності запропонованої багаторівневої дизайн-системи з урахуванням якісних показників була розроблена формула (геометрично-формалізована модель оцінювання) розрахунку загальної ефективності:

$$\boldsymbol{Q} = \frac{\sum_{i=1}^{5} \boldsymbol{K_i}}{\mathbf{5}}, \qquad (10)$$

де: (*Q*) – інтегральний показник якості інтеграції (1–5 балів); (K_i) – оцінка індексного критерію якості інтеграції, згідно з параметрами МРС; (*i*) = 1...5 – порядковий номер критерію в системі оцінювання (індекс).

Для розрахунку загального показника (середнього балу) відповідності поставленій меті в проєктуванні запропоновано модель, яка враховує ієрархію рівнів за ступенем впливу на сприйняття простору у взаємозв'язку інтер'єру та арт-об'єкта. Кожному рівню присвоєно бали: I Max (3 бали) – максимальний, сильний вплив; II Intermediate (2 бали) – середній, помірний вплив; III Min (1 бал) – мінімальний, слабкий вплив.

$$\text{Середній бал відповідності } = \frac{(x_1+x_2+x_3+x_4+x_5)}{5}, \qquad (11)$$

де: x_1, x_2, x_3, x_4, x_5 – невідомі значення певних рівнів для 5 критеріїв, кожен (*x)* може приймати значення (бал) відповідно до визначеної системи рівнів.

SMKO підтверджує результативність МРС, інтегруючи метричні параметри (розміри, дистанції, масштабність, колористика) та суб'єктивні фактори (емоційний вплив, функціональність). Модель призначена для прогнозування інтеграції арт-об'єктів на етапі проєктування, забезпечуючи стандартизоване оцінювання якості та обґрунтування рішень.

У шостому розділі «Результативність та перспективи розвитку запропонованого підходу взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єрного простору» здійснено порівняльний аналіз сучасних стратегій арт-дизайну, виявлено прогалини в теорії, які заповнює дослідження та порівняно наявні теоретичні підходи з розробленою методологією. Обґрунтовано наукову значущість та інноваційність дослідження, визначено його внесок у теорію та практику сучасного арт-дизайну. Окреслено концептуальні складові взаємозв'язку арт-об'єктів із дизайном інтер'єру та оцінено перспективи застосування комплексу наукових положень і дизайн-системи МРС.

За результатами проведеного порівняння визначено, що на сьогодні інтеграція арт-об'єктів в інтер'єрний простір базується на міждисциплінарних підходах (візуальне сприйняття, нейроестетика, мистецтвознавство), які мають високий творчий потенціал, але обмежену об'єктивність та прогнозованість. Натомість МРС вперше забезпечує кількісне оцінювання візуального впливу, трансформуючи суб'єктивні рішення в інструментальний процес. Визначено потенціал дизайн-системи МРС та сформованого комплексу наукових основ, що реалізується у комплексній моделі взаємодії технічних, естетико-утилітарних, соціокультурних та екологічних складових, узгоджених з Цілями сталого розвитку ООН та міжнародними стандартами, новим інструментом смислового моделювання – метадизайном. Окреслено перспективи інтеграції МРС з BIM, CAD, VR/AR та AI для автоматизованого аналізу та генерації адаптивних рішень, що сприятиме перетворенню системи на професійний стандарт. Доведено внесок дослідження у розвиток науково-теоретичних основ технічної естетики та арт-дизайну, а також його інноваційність завдяки інтеграції класичних теоретичних підходів, сучасних наукових концепцій та авторських кількісних методів у сфері арт-дизайну інтер'єру.

У сьомому розділі «Реалізація розробленого науково-методологічного підходу взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єрного простору у художньо-проєктній діяльності» підтверджено ефективність інтеграції дизайн-системи МРС в художньо-дизайнерську практику як інноваційного інструментального засобу проєктування арт-об'єктів у взаємозв'язку з інтер'єрним простором; визначено результативність впровадження підходу в освітній процес та окреслено перспективи застосування науково-методологічного інструментарію у розробці практичних рекомендацій для фахівців у галузі дизайну інтер'єру та образотворчого мистецтва.

Представлено результати апробації п'яти реалізованих інтер'єрних проєктів у повній відповідності до дизайн-системи МРС. Приклад апробації за системою оцінки SMKO (відповідно до K_1–K_5) демонструє комплекс параметрів та середній рівень загального візуального впливу на сприйняття простору (див. Рис. 4, Табл. 13).

A **B** **C**

Рис. 4. (А, Б, С). Рельєф «Етнічний мотив» в інтер'єрі житлової квартири. Художники: О. Пилипчук, А. Полубок (Фотоматеріал автора)

Таблиця 13

Матриця параметрів МРС арт-об'єкта для простору житлового інтер'єру

Критерій (*K*)	Параметри МРС	Рівень (*L*)	Вхідні параметри (проектування)	Реалізація	Оцінка (*K*)	Бал (*L*)	Загал. *Q*	Загал. *L*
K_1	Масштабне співвідношення – просторова корекція $Sz_{1\text{-}3}(L_{I\text{-}III}):D_{1\text{-}3}(L_{I\text{-}III})$	I Max	$Sz_2(L_{II})$ = 8 $D_2(L_{II})$ = 12м	Візуальне максимальне зменшення простору	5	3	5	II
K_2	Візуально-просторові параметри	II In.	*A(LI)* = 160° *T(LII)* = напівоб'ємна *d: P(LIII)* ≈ 0,06:0.02 *м*	Напівоб'ємна форма з широкою зоною сприйняття середнього розміру та глибиною деталей	5	2		
K_3	Колористична композиція	III Min	*K(LIII) = 60°* Тип: хроматичний Контраст: низький	Хроматична гамма: слабо-насичені, змішані кольори	5	1		
K_4	Функціональний баланс $f_{est}(L)$, $f_{ut}(L)$	I Max + III Min.	$f_{est}(LIII) = 80\% >$ $f_{ut}(LIII) = 20\%$	Домінує естетична функція, проте об'єкт зберігає утилітарність	5	1,5 (сер)		
K_5	Емоційний стан	I Max	$E(L_{II})$ = 90% Фактори (*F*): 5 Інтенсивність (*I*): ≈ 10 Тривалість (*t*): ≈ 8 год.	Інтенсивний вплив, сильний емоційний стан потужний і довготривалий емоційний ефект	5	3		

(Таблицю розроблено автором)

Практичне підтвердження ефективності взаємодії арт-об'єктів з інтер'єрами для формування узгодженого візуального сприйняття простору засвідчило

результативність і точність підходу. Інструментарій забезпечує точну інтеграцію, створення збалансованих інтер'єрів, скорочення часу та підвищення якості.

Ефективність системи рівнів та комплексу науково-методологічних основ підтверджено в студентській дизайн-практиці. Приклад впровадження I Max рівня візуального впливу на емоційний стан в студентській практиці наведено на Рис. 5.

А **Б**

Рис. 5. Візуалізація інтер'єру ресторану з художнім розписом «Викрадення яблука Едему» (А); аксонометрична проекція дизайн-пропозиції (Б); керівник – О. Пилипчук. (Матеріал автора)

Визначено результативність використання підходу для формування методології педагогічної освіти дизайнерів та впровадження в освітній процес. Комплексний методичний підхід інтегрує наукові основи та практичний інструментарій, активізує творчу діяльність, формує аналітичне мислення, забезпечує узгоджені та виважені рішення, поєднує естетичну виразність з функціональністю та підвищує якість дизайну інтер'єру та предметно-просторового середовища.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Дисертаційну роботу присвячено розробленню науково-методологічних основ та удосконаленню наукового напряму в технічній естетиці, спрямованого на дослідження взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єрного простору, розробленню інструментальних засобів його формування й оцінювання для створення гармонійного і функціонально збалансованого предметно-просторового середовища.

Значення для науки полягає в розробленні узгодженої системи взаємозв'язку арт-об'єктів та інтер'єрного простору, яка включає теоретико-методологічний комплекс, дизайн-систему MPC та модель її оцінювання SMKO, забезпечує аналіз закономірностей візуально-просторової взаємодії та складових візуального впливу на сприйняття, кількісну оцінку якості інтеграції за визначеними критеріями, визначення інтегрального показника та підтвердження ефективності запропонованого підходу для досягнення гармонійності й функціональної збалансованості предметно-просторового середовища в межах технічної естетики.

З*начення для практики* полягає у створенні нового прикладного інструментарію технічної естетики для системної організації предметно-просторового середовища, який поєднує структуровані методи, критерії та засоби оцінювання, та забезпечує узгоджену інтеграцію арт-об'єктів в інтер'єрний простір, підвищує якість і результативність дизайнерських рішень у професійній та освітній діяльності.

За результатами дослідження отримано теоретичні та практичні результати, які мають науково-практичну значущість:

1. Систематизовано та проаналізовано теоретичні положення і сучасні практики взаємодії образотворчого мистецтва та дизайну інтер'єрного простору, встановлено обмеженість наявних підходів до комплексного дослідження взаємозв'язку арт-об'єктів із предметно-просторовим середовищем та визначено необхідність переходу від переважно емпіричного застосування арт-об'єктів до системного підходу. У результаті визначено: міждисциплінарні стратегії інтеграції образотворчого мистецтва в дизайн інтер'єру за концептуально-змістовним, композиційним та матеріально-технологічним, психологічно-емоційним і соціокультурним напрямками; сучасні тенденції дизайну інтер'єрів, зумовлені науково-технічним прогресом, функціональними та екологічними чинниками, які реалізуються через взаємодію концептуальної, екологічної, функціональної та технологічної складових. Уточнено понятійно-термінологічний апарат дослідження та визначено структуру дослідницького простору взаємозв'язку арт-об'єкта, дизайну інтер'єру, предметно-просторового середовища і реципієнта.

2. Виявлено та систематизовано основні концептуальні аспекти інтеграції арт-об'єктів у сучасний інтер'єрний простір: 1) естетико-культурні (змістовний, етичний, ідеологічний); 2) інноваційно-технологічні (динамічність, партисипативність, гібридизація); 3) екологічні (відповідальний, біофільний, соціогуманістичний). Встановлено їх взаємозалежність у формуванні інтер'єрного простору та визначено взаємозв'язок між аспектами інтеграції арт-об'єктів і складовими метадизайну, що стало концептуальною основою їх системного застосування в сучасному арт-дизайні.

3. Визначено, обгрунтовано та систематизовано сутність спільних задач дизайну інтер'єрів різних типів і образотворчого мистецтва, які розглянуто як систему взаємопов'язаних проєктних характеристик, що забезпечують узгодженість художніх і функціональних властивостей інтер'єрного простору, а саме: 1) загальну концепцію; 2) функціональні характеристики; 3) візуальні властивості арт-об'єктів; 4) загальне композиційне рішення; 5) характер освітлення; 6) вибір матеріалів; 7) уподобання та потреби людини та/або суспільства. Теоретично обґрунтовано взаємодію визначених задач, засобів їх вирішення та результатів впливу на загальний дизайн у формуванні інтер'єрного простору.

4. Обґрунтовано та систематизовано: 1) класифікацію візуальних форм арт-об'єктів за виявленими основними пластичними та колористичними типами, визначеними за видами мистецтва, функцією, розміром, формою вираження, стилістикою та матеріалом; 2) категорії творів образотворчого мистецтва (композиційна, функціональна, матеріальна, стилістична, тематична), які впливають на інтер'єрний простір; 3) функціонально-естетичну роль арт-об'єктів у структурі інтер'єрного простору для формування ознак засобами інтенсифікації, асиміляції та трансформації композиції й реалізації асоціативно-формотворчих можливостей сучасного дизайну інтер'єрів.

5. Виявлено та систематизовано сучасні принципи інтеграції образотворчого мистецтва в інтер'єрний дизайн і встановлено закономірності їх взаємозв'язку, що формують теоретико-практичну основу синтезу мистецтва і дизайну: перцептивність, мультисенсорність, естетико-семіотичність та соціокультурність. Виокремлено

складові структурної організації інтегрованого художнього простору: концепція, функція, композиція та матеріали.

6. Розроблено методологічні основи формування взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єру, які містять визначені та систематизовані художньо-композиційні методи і засоби інтеграції арт-об'єктів у дизайн інтер'єру: 1) локації арт-об'єктів, які ґрунтуються на методах розміщення та формування простору; 2) вибору художніх матеріалів для гармонізації візуально-емоційного сприйняття; 3) застосування знаково-асоціативної мови сучасних візуальних практик на основі семіотичних систем; 4) структурного аналізу творів мистецтва для розвитку професійного мислення; 5) використання техноцифрових засобів для реалізації ідейно-художніх завдань. Виявлено основні чинники та інструментальні підходи візуального й естетично-емоційного сприйняття арт-об'єктів в інтер'єрі, а саме: композиція і розташування, колір, світло, функціональність, ідея, стиль, матеріал, семантика, символіка та досвід реципієнта. Встановлено трансформацію методів інтеграції арт-об'єктів від традиційних до інноваційних, що зумовлює формування нових підходів до проєктування з урахуванням технологічних змін, актуальних тенденцій і концептуальних засад.

7. Встановлено ієрархічну систему рівнів візуального сприйняття взаємозв'язку арт-об'єктів з інтер'єрним простором – I Max, II Intermediate та III Min – на основі кількісно визначених критеріїв і показників, а саме: масштабного співвідношення і просторової корекції; візуального сприйняття форм; пластичного сприйняття; колористичного сприйняття; функціональності й характеру впливу на емоційний стан. На її основі розроблено багаторівневу дизайн-систему – Модель рівневого сприйняття (МРС), яка базується на трьох універсальних рівнях сприйняття та характері їх візуального впливу, формалізує взаємозв'язок арт-об'єкта з предметно-просторовим середовищем, забезпечує системний підхід до його формування та аналізу й узгоджену структуру взаємозв'язку арт-об'єктів з інтер'єрним простором.

8. Розроблено системну модель кількісного оцінювання (SMKO) ефективності дизайн-системи МРС в інтеграції арт-об'єктів в інтер'єрний простір, що ґрунтується на геометрично-формалізованій моделі оцінювання та інтегрованій п'ятибальній шкалі за п'ятьма критеріями: масштабне співвідношення та корекція; візуально-просторові параметри; колористична композиція; функціональний баланс; емоційний стан. Визначено інтегральний показник якості інтеграції $Q = (K_1 + K_2 + K_3 + K_4 + K_5)/5$ з урахуванням трьох рівнів дизайн-системи МРС. Встановлено шкалу оцінювання загальної ефективності за п'ятибальною системою відповідності: 4,5–5 – оптимальна; 4,0–4,4 – висока; 3,5–3,9 – задовільна; 3,0–3,4 – низька; менше 3 – незадовільна. Доведено, що SMKO забезпечує перехід від інтуїтивного оцінювання до системного критеріального аналізу та прогнозування результативності.

9. Обґрунтовано наукову значущість та інноваційність науково-методологічного комплексу і розробленої дизайн-системи МРС за результатами їх порівняння з міждисциплінарними підходами та практиками. Визначено наукову перспективність запропонованого підходу для розвитку методології технічної естетики, інноваційного синтезу візуальних мистецтв і дизайну, інтеграції цифрових технологій у процеси моделювання, аналізу й оцінювання взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єрного простору та автоматизованого аналізу дизайнерських рішень.

10. Практичну результативність розробленого науково-методологічного комплексу, МРС та SMKO підтверджено їх апробацією та впровадженням в інтер'єри різного функціонального призначення в Україні, Нідерланди, США із застосуванням власного професійного досвіду. Результати дослідження інтегровано в освітній процес підготовки дизайнерів і художників, зокрема в робочі навчальні програми, силабуси, методичні та електронні навчальні матеріали, а також застосовано в дипломних, магістерських і конкурсних проєктах студентів. На основі результатів дослідження сформовано методичні рекомендації щодо інтеграції арт-об'єктів у предметно-просторове середовище та їх застосування у проєктній і освітній діяльності, що сприяє розвитку аналітичного й творчого мислення. У самому авторефераті практична апробація підтверджена конкретними проєктами та актами впровадження.

У сукупності результати дослідження забезпечують розв'язання комплексної науково-прикладної проблеми формування науково обґрунтованого взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єрного простору шляхом встановлення закономірностей їх взаємодії, розроблення теоретико-методологічних основ, багаторівневої дизайн-системи МРС та системної моделі її кількісного оцінювання SMKO. Одержані результати розвивають теоретичні та методологічні положення технічної естетики щодо формування гармонійного предметно-просторового середовища.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації в міжнародних рецензованих наукових виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus і Web of Science:

1. Pylypchuk O., Polubok A. The color of the surface of the Art object as a means of harmonizing the modern architectural environment. Landscape Architecture and Art. 2022. № 21(21). P. 59–67. **ISSN: 2255-8640.** https://doi.org/10.22616/j.landarchart.2022.21.06. **[Scopus, Q1].** *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз кольорового впливу поверхні арт-об'єкта на сприйняття сучасного предметно-просторового середовища.

2. Pylypchuk O., Krivenko O., Venedyktova H., Shevchenko L. Optimization of the process of designing high-rise bioclimatic buildings using renewable energy // Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Conference on Innovative Technology in Architecture and Design (ITAD-2021). AIP Publishing, 2023. Vol. 2490. Article 030005. P. 030005-1–030005-8. **ISSN: 0094-243X.** https://doi.org/10.1063/5.0122966. **[Scopus].** *Особистий внесок здобувача:* розроблено методику оптимізації художньо-проєктних рішень у процесі формування біокліматичних об'єктів з урахуванням колористичних характеристик поверхонь та екологічних інновацій.

3. Pylypchuk O., Polubok A. Orientation of monumental decorative sculpture in urban space. Landscape Architecture and Art. 2023. № 23 (23). P. 51–58. **ISSN: 2255-8640.** https://doi.org/10.22616/j.landarchart.2023.23.07. **[Scopus, квартиль Q1].** *Особистий внесок здобувача:* Визначено та обґрунтовано методи орієнтації монументальної декоративної скульптури в просторовому середовищі.

4. Pylypchuk O. Coloristic levels of perception of an art object in the interior space. Color Culture and Science Journal. 2024. Vol. 16, № 2. P. 100–107. **ISSN: 2384-9568.** https://doi.org/10.23738/CCSJ.160210. **[Scopus, квартиль Q3].**

5. Pylypchuk O. The impact of structural analysis of works of fine art on enhancing the creativity of artists and interior designers. Arte, Individuo y Sociedad. 2024. Vol. 36, № 4. P. 897–910. **ISSN: 1131-5598.** https://doi.org/10.5209/aris.95402. **[Scopus, квартиль Q1].**

6. Pylypchuk O., Polubok A. Determination of levels of visual perception of the main types of forms of art objects. Landscape Architecture and Art. 2024. № 25 (25). P. 104–113. **ISSN: 2255-8640.** https://doi.org/10.22616/j.landarchart.2024.25.12. **[Scopus, квартиль Q1].** *Особистий внесок здобувача***:** визначено рівні візуального сприйняття основних типів форм арт-об'єктів та проведено їх дослідження.

7. Pylypchuk O., Polubok A. An innovative strategy for determining the levels of scale ratio between art objects and interior space. New Design Ideas. 2025. Vol. 9, № 3. P. 778–790. **ISSN: 2524-2148.** https://doi.org/10.62476/ndi.93778. **[Scopus, квартиль Q1].** *Особистий внесок здобувача:* розроблено інноваційну стратегію визначення рівнів масштабного співвідношення між арт-об'єктами та інтер'єрним простором.

Статті у наукових фахових виданнях України, віднесені до категорії «Б»:

8. Пилипчук О. Д., Кривенко О. В. Аналіз прикладів застосування біокліматичного підходу до колористичних рішень у висотній забудові. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2020. № 58. С. 223–232. **ISSN: 2077-3455.** https://doi.org/10.32347/2077-3455.2020.58.223-232. *Особистий внесок здобувача:* визначено колористичні стратегії для оптимізації предметно-просторового середовища на основі біокліматичних принципів у процесі художнього проектування.

9. Пилипчук О. Д., Кривенко О. В. Використання сучасних напрямків образотворчого мистецтва у проектно-дизайнерській практиці як засобів організації естетичного предметно-просторового середовища. Містобудування та територіальне планування. 2020. № 75. С. 317–327. **ISSN: 2522-9206.** https://doi.org/10.32347/2076-815x.2020.75.317-327. *Особистий внесок здобувача:* визначено роль сучасних напрямів образотворчого мистецтва в організації естетичного предметно-просторового середовища.

10. Пилипчук О. Д., Полубок А. П., Кривенко О. В. Визначення властивостей кольорової поверхні арт-об'єкту як засобу створення гармонійного архітектурного середовища. Архітектурний вісник КНУБА. 2021. № 22–23. С. 78–85. **ISSN: 2519-8661.** https://doi.org/10.32347/2519-8661.2021.22-23.78-85. *Особистий внесок здобувача:* обґрунтовано вплив кольорової поверхні арт-об'єкта на гармонізацію предметно-просторового середовища інтер'єру.

11. Пилипчук О. Д., Полубок А. П. Закономірності взаємозв'язку монументально-декоративної скульптури та відкритого громадського простору. Містобудування та територіальне планування. 2021. № 78. С. 435–444. **ISSN: 2522-9206.** https://doi.org/10.32347/2076-815x.2021.78.435-444. *Особистий внесок здобувача:* Проаналізовано закономірності взаємодії монументально-декоративної скульптури з предметно-просторовим середовищем та визначено принципи її інтеграції для формування гармонійної композиційної структури.

12. Пилипчук О. Д., Полубок А. П. Застосування естетичних можливостей колористики інтер'єру в навчальному процесі підготовки художників-дизайнерів. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2021. № 61. С. 107–115. **ISSN:**

2077-3455. https://doi.org/10.32347/2077-3455.2021.61.107-115. *Особистий внесок здобувача:* визначено основні умови естетичного впливу колористичних рішень на предметно-просторове середовище, що сприяє розвитку професійної компетентності майбутніх художників-дизайнерів.

13. Пилипчук О., Полубок А., Курочка Н. Визначення функцій арт-об'єктів у дизайні інтер'єру сучасної бібліотеки. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Т. 2, № 68, С. 78–83. **ISSN: 2308-4863.** https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-2-11. *Особистий внесок здобувача:* визначено функціональні та художньо-образні характеристики арт-об'єктів у структурі інтер'єру.

14. Пилипчук О., Полубок А. Визначення підходів до формування інтер'єрів з урахуванням емоційного впливу в процесі сприйняття Арт-об'єктів. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2023. № 49. С. 143–152. I**SSN: 2616-4183.** https://doi.org/10.31866/2410-1176.49.2023.293299. *Особистий внесок здобувача:* визначено і систематизовано підходи до формування середовища з урахуванням емоційного впливу арт-об'єктів на сприйняття.

15. Пилипчук, О. Д., & Полубок, А. П. (2023). Інноваційні засоби інтеграції арт-об'єктів у дизайн інтер'єру як спосіб підвищення естетики архітектурного середовища. Український мистецтвознавчий дискурс. 2023. № 4. С. 70–76. **ISSN: 2786-5894.** https://doi.org/10.32782/uad.2023.4.9. *Особистий внесок здобувача:* визначено та систематизовано інноваційні засоби інтеграції арт-об'єктів у середовище з метою підвищення художньо-естетичної якості просторової організації.

16. Пилипчук О. Д., Шендрик І. В., Полубок А. П. Можливості сучасних комп'ютерних технологій з використанням штучного інтелекту у створенні об'єктів образотворчого мистецтва. Містобудування та територіальне планування. 2023. № 84. С. 251–262. **ISSN: 2522-9206.** https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.84.251-262. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано функціональні можливості сучасних цифрових і штучно-інтелектуальних технологій щодо підтримки творчого процесу створення об'єктів образотворчого мистецтва.

17. Пилипчук О. Д., Кащенко О. В., Полубок А. П. Художньо-композиційні методи впровадження арт-об'єктів в дизайні інтер'єру. Теорія та практика дизайну. 2024. № 31. С. 153–159. https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.31.18. **ISSN: 2415-8151.** *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз закономірностей художньо-композиційної організації арт-об'єктів у середовищі та їхнього впливу на структуру простору інтер'єру.

18. Пилипчук О., Кащенко О., Полубок А. Роль арт-об'єкта у формуванні характерних ознак інтер'єрного простору. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. 2024. Т. 7, № 1. С. 138–150. **ISSN: 2617-880X.** https://doi.org/10.31866/2617-7951.7.1.2024.300933. *Особистий внесок здобувача:* визначено роль арт-об'єктів у створенні характерних художньо-образних особливостей інтер'єрного середовища.

19. Pylypchuk O. Research on the Categories of Fine Art Works and Their Influence on Interior Design Space. Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Arts. 2024. № 50. P. 176–183. **ISSN: 2616-4183.** https://doi.org/10.31866/2410-1176.50.2024.306807

20. Pylypchuk O., Polubok A. Transformation of Methods of Art Objects Using in Interior Design. Culture and Arts in the Modern World. 2024. № 25. P. 108–124.

ISSN: 2616-423X. https://doi.org/10.31866/2410-1915.25.2024.312607. *Особистий внесок здобувача:* визначено закономірності та новітні підходи трансформації методів використання арт-об'єктів у предметно-просторовому середовищі з урахуванням сучасних дизайнерських і технологічних тенденцій.

21. Пилипчук О. Класифікація артоб'єктів у контексті дизайну інтер'єрного простору. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. 2024. Т. 7, № 2. С. 336–348. **ISSN: 2617-880X.** https://doi.org/10.31866/2617-7951.7.2.2024.315472

22. Пилипчук О. Визначення сучасних тенденцій упровадження арт-об'єктів в інтер'єрний простір. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2024. № 51. С. 142–151. https://doi.org/10.31866/2410-1176.51.2024.318369

23. Пилипчук О., Полубок А., Адамович Д. Функціональна організація інтер'єрів дитячого дошкільного закладу із включенням арт-об'єктів. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Т. 2, № 82, С. 128–134. **ISSN: 2308-4863.** https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-2-18. *Особистий внесок здобувача:* оцінено вплив інтегрованих арт-об'єктів на функціональну організацію предметно-просторового середовища дитячого закладу та їх2 роль у підтримці творчого і пізнавального розвитку.

24. Пилипчук О. Дослідження арт-об'єктів в аспектах інноваційно-технологічної інтеграції в сучасний інтер'єрний простір. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2025. № 52. С. 197–206. **ISSN: 2616-4183.** https://doi.org/10.31866/2410-1176.52.2025.334145

25. Пилипчук О., Полубок А. Дослідження арт-об'єктів у контексті естетико-культурної інтеграції в сучасний інтер'єрний простір. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. 2025. Т. 8, № 1. **ISSN: 2617-880X.** https://doi.org/10.31866/2617-7951.8.1.2025.330500. *Особистий внесок здобувача:* визначено основні естетико-культурні аспекти інтеграції арт-об'єктів у сучасний інтер'єрний простір, а саме: визначено змістовий, етичний та ідеологічний аспекти впливу арт-об'єктів на предметно-просторове середовище.

26. Пилипчук О. Взаємозв'язок аспектів інтеграції арт-об'єктів із складовими метадизайну у сучасному інтер'єрі. Прикладна геометрія та інженерна графіка. 2025. № 108. С. 154–166. **ISSN: 2617-880X.** https://doi.org/10.32347/0131-579X.2025.108.154-166

27. Pylypchuk O. Sign-Associative Language of Modern Visual Arts Practice in the Context of Interior Design. Culture and Arts in the Modern World. 2025. № 26. P. 166–178. **ISSN: 2616-423X.** https://doi.org/10.31866/2410-1915.26.2025.340334

28. Пилипчук О., Полубок А. Категорії зон візуального сприйняття комплексу творів мистецтва та дизайну. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. 2025. Т. 8, № 2. С. 310–326. **ISSN: 2617-880X.** https://doi.org/10.31866/2617-7951.8.2.2025.347548. *Особистий внесок здобувача:* визначено й проаналізовано категорії зон візуального сприйняття як складову комплексного осмислення творів мистецтва та дизайну.

29. Пилипчук О. Сучасні принципи інтеграції образотворчого мистецтва (артоб'єктів) у дизайн інтер'єру. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2025. № 53. С. 247–257. **ISSN: 2616-4183.** https://doi.org/10.31866/2410-1176.53.2025.348343

30. Пилипчук О. Сучасні теоретико-методологічні підходи інтеграції артоб'єкта в інтер'єрний простір. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2026. № 54. С. 177–188. **ISSN: 2616-4183**. https://doi.org/10.31866/2410-1176.54.2026.362379.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав із напряму, з якого підготовлено дисертацію:

31. Pylypchuk O., Korolyova H. Features of interior design of hotel rooms in ethnic style. Colloquium-journal. 2022. № 30 (153). P. 4–8. **ISSN: 2520-6990.** https://doi.org/10.24412/2520-6990-2022-30153-4-8. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз особливостей дизайну інтер'єрів готельних номерів у етнічному стилі, з акцентом на художньо-композиційні та колористичні рішення.

32. Pylypchuk O., Polubok A., Kysla T., Pismak M. The role of revitalization taking into account the principles of inclusiveness in the design of industrial premises for co-working and offices. Colloquium-journal. 2022. № 25 (148). P. 3–7. **ISSN: 2520-6990**. https://doi.org/10.24412/2520-6990-2022-25148-3-7. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано принципи інтеграції інклюзивності та ревіталізації у формуванні сучасних робочих і комунікаційних просторів із урахуванням художньо-проектувальних аспектів.

Монографії:

33. Pylypchuk O. D. Development of an innovative means of harmonizing the color scheme of works of fine art and interior environment to create a comfortable space for human existence. Cultural and artistic practices: World and Ukrainian context. Baltija Publishing, 2023. P. 380–414. **ISBN: 978-9934-26-322-4.** https://doi.org/10.30525/978-9934-26-322-4-18

34. Pylypchuk O. D. Study of the interaction of space design problems with interior types in the context of the application of works of fine art. Cultural and artistic practices: World and Ukrainian context. Baltija Publishing, 2024. P. 100–119. **ISBN: 978-9934-26-449-8.** https://doi.org/10.30525/978-9934-26-449-8-6

35. Pylypchuk O. D. Research into the ecological aspects of art objects in modern interior space. Cultural and artistic practices: World and Ukrainian context. Baltija Publishing, 2025. P. 197–218. **ISBN: 978-9934-26-592-1.** https://doi.org/10.30525/978-9934-26-592-1-11

Тези і матеріали наукових конференцій:

36. Pylypchuk O. D., Polubok A. P., Krivenko O. V. Influence of environmental aspects of design on the aesthetics of architectural space. Science, engineering and technology: global trends, problems and solutions: Materials of the International Scientific and Practical Conference. Baltija Publishing, 2020. P. 122–124. https://doi.org/10.30525/978-9934-588-79-2-2.29. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз впливу середовища на естетику архітектурного простору.

37. Pylypchuk O. D. Application of methods of forming the color environment of the interior in the educational process of training designers and artists. Evolution of Concepts in Architectural and Art Education: A View into the Future. Proceedings of the International Scientific and Practical Online Conference. O. M. Beketov National University of Urban Economy, 2020. P. 206–207.

38. Пилипчук О. Д., Полубок А. П. Визначення методів екологічного дизайну у формуванні естетики простору. Архітектура та екологія: Матеріали XI

Міжнародної науково-практичної конференції. НАУ, 2020. С. 108–109. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз методів екологічного дизайну для створення гармонійного та естетично виразного простору.

39. Pylypchuk O. D. Use of modern directions of visual art as a means of enhancing the aesthetics of the architectural environment. Spatial Development of Territories: Traditions and Innovations. Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference. Institute of Innovative Education, Kyiv National University of Construction and Architecture, 2020. P. 139–140.

40. Pylypchuk O. та ін. Biomimetic approaches to color formation in ecological architecture. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering. 2021. Vol. 1150, № 1. Art. 012007. P. 1–6. https://doi.org/10.1088/1757-899X/1150/1/012007. *Особистий внесок здобувача:* проведено аналіз біоміметичних підходів до колористики для створення естетично гармонійного та екологічно орієнтованого середовища.

41. Пилипчук О. Д., Кривенко О. В., Полубок А. П., Артеменко Г. О. Розробка інноваційного підходу використання матеріалів в образотворчому мистецтві при формуванні дизайну інтер'єру. Інноваційні технології в архітектурі і дизайні: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. ХНУБА, 2021. С. 164–168. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз екологічних інновацій у матеріалах для формування комфортного середовища.

42. Pylypchuk O., Krivenko O., Polubok A., Zapryvoda A., Zapryvoda V. Ecological innovations of materials in art objects to create a comfortable human environment. Proceedings of the 2021 2nd International Conference on Modern Education Management, Innovation and Entrepreneurship and Social Science (MEMIESS 2021). 2021. Vol. 568. P. 1–6. https://doi.org/10.2991/assehr.k.210728.001. *Особистий внесок здобувача:* проведено аналіз екологічних інновацій у матеріалах для створення комфортного та естетично гармонійного середовища.

43. Пилипчук О. Д., Полубок А. П., Корень О. В. Відображення духовних вірувань Трипільської культури у сучасній українській орнаментиці. Cultural studies and art: European development direction: Conference proceedings. Baltija Publishing, 2021. С. 68–70. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-178-7-16. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз художніх символів та їх трансформації у сучасному середовищі.

44. Пилипчук О. Д., Кривенко О. В., Авдєєва Н. Ю. До питання формування сучасних педагогічних методик навчання біодизайну при підготовці архітекторів. Modern European psychological and pedagogical education. The development of a creative learning environment: Conference proceedings. Baltija Publishing, 2021. С. 78–81. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-146-6-20. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано методики навчання біодизайну з точки зору розвитку творчих компетенцій.

45. Пилипчук О. Д., Сідлецький О. С. Застосування колористичного рішення в дизайні сучасного українського житла заснованого на принципах психології кольору. Архітектура та будівництво – нові тенденції і технології. Теорія та практика: Матеріали VII Міжнародного науково-технічного форуму. Ліра-К, 2021. С. 202–203. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано вплив колористичних рішень на психологічне сприйняття простору.

46. Pylypchuk O., Krivenko O., Kolomiiets Y., Bulhakova T., Shmeliova O. Formation of creative abilities of design artists in the design of colour schemes of fine art objects in the interior. Proceedings of the 7th International Conference on Social Science and Higher Education (ICSSHE 2021). 2021. Vol. 598. P. 10–15. https://doi.org/10.2991/assehr.k.211122.047. *Особистий внесок здобувача:* Проведено аналіз формування творчих та художньо-композиційних навичок дизайнерів завдяки застосуванню колористичних рішень у просторі.

47. Пилипчук О., Бабич А. Визначення засобів формування дизайну інтер'єрів садибного будинку на екологічних засадах. Taras Shevchenko: Materials in the collection 7th International congress on social sciences. ISPEC Publishing House, 2021. С. 625–631. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано екологічні та художньо-композиційні підходи у формуванні гармонійного простору.

48. Pylypchuk O., Polubok A., Krivenko O., Safronova O., Kosenko D., Avdieieva N. Developing an approach to colour assessment of works of art with aim to creating a comfortable and harmonious interior. Proceedings of the International Conference on Social Sciences and Big Data Application. 2021. Vol. 614. P. 181–187. https://doi.org/10.2991/assehr.k.211216.036. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз підходів до оцінки колористичних рішень у творах мистецтва.

49. Пилипчук О. Д., Кисла Т. О. Роль ревіталізації промислових приміщень під коворкінг у сучасному дизайні. Інновації в архітектурі та дизайні: Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції. НАОМА, 2022. С. 257–259. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано принципи включення ревіталізації у проектування функціонального середовища з урахуванням естетичних та художньо-композиційних аспектів.

50. Pylypchuk O. D., Polubok A. P., Avdieieva N. Yu. Determination of modern methods of formation of creative abilities in the training of future designers 022 «Culture and art». The role of psychology and pedagogy in the spiritual development of modern society: Conference proceedings. Baltija Publishing, 2022. P. 308–311. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-83 *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз сучасних методів розвитку творчих здібностей у навчанні дизайнерів.

51. Pylypchuk O. D., Polubok A. P., Avdieieva N. Yu. Using artificial intelligence to create a practical tool for interior design incorporating artwork. Features of innovative development in the field of technology: the comparative experience of Ukraine and the European Union: Conference proceedings. Baltija Publishing, 2022. P. 10–13. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-230-2-2 *Особистий внесок* здобувача: проаналізовано застосування штучного інтелекту для художньо-проектувальної підтримки середовища.

52. Pylypchuk O. D., Krivenko O. V., Bukina Yu. O. Current problems of scientific and technical creativity in the transformation of modern environmental design. The study of topical issues of modern society from the perspective of history, political science, sociology and philosophy: Conference proceedings. Baltija Publishing, 2022. P. 96–98. *Особистий внесок здобувача:* виявлено актуальні проблеми науково-технічної творчості у трансформації сучасного середовища з урахуванням художньо-естетичних аспектів.

53. Pylypchuk O. D., Kysla T. O., Pismak M. H. Incorporating inclusive principles in universal design in the design of social service centers. The influence of culture and art on the value orientations of civilization in war and post-war times: Conference proceedings. Baltija Publishing, 2022. P. 140–143. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-237-1-33. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано інтеграцію принципів інклюзивності у формування функціонально-естетичного середовища соціальних просторів.

54. Pylypchuk O., Polubok A., Adamovych D. Determining the aesthetic impact of the general color solution in interior design from the point of view of psychology. Modern scientific developments in pedagogy and psychology: Conference proceedings. Baltija Publishing, 2022. P. 18–21. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано вплив загальної колористичної концепції на естетичне та емоційне сприйняття простору, визначено її роль у формуванні гармонійного середовища.

55. Пилипчук О. Д., Христенко А. В. Вплив традиційності і модернізму в сучасних тенденціях дизайну та мистецтв. Архітектура та будівництво: Відновлення України. Наука, технологія, практика: Матеріали Міжнародного науково-технічного форуму. Ліра-К, 2022. С. 308–309. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз взаємодії традиційних та сучасних художніх підходів у середовищі.

56. Pylypchuk O., Polubok A., Adamovych D. Taking into account the psycho-emotional state of a person from the perception of colors in the design of the interior environment. Research activities and achievements in pedagogy and psychology: International scientific conference proceedings. Baltija Publishing, 2023. P. 146–149. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-312-5-37. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано вплив кольору на емоційний стан у художньо-проектувальному середовищі.

57. Pylypchuk O. D., Yevdokymenko A. S. Expanding the accessibility of art and increasing the audience of artists through social media. Current issues in the development of Ukrainian and foreign art: Cultural, art history, and pedagogical aspects. Liha-Pres, 2023. P. 193–195. https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-54. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз стратегій розширення доступу до мистецтва та взаємодії з аудиторією.

58. Пилипчук О. Д., Гора А. С. Способи передачі впливу арт-об’єктів на емоції та настрій людей в інтер’єрі. Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології: Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2023. С. 112–113. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано методи художньо-емоційного впливу на сприйняття простору.

59. Пилипчук О. Д., Колдун В. В., Полубок А. П. Актуальні тенденції та використання арт-об’єктів у створенні сучасних інтер’єрів. Архітектура, Дизайн та Будівництво: Інноваційні технології: Міжнародний науково-технічний форум. Ліра-К, 2023. С. 373–374. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз сучасних підходів до інтеграції художніх об’єктов у просторове середовище.

60. Пилипчук О. Д., Кисіль А. В. Визначення впливу етнокультурних арт-об’єктів на емоційний досвід та сприйняття інтер’єру. Синтез мистецтв у сучасних соціокультурних процесах: Збірник тез міжнародної наукової конференції. НАМ

України, НСАУ, INTBAU Ukraine, 2023. С. 64–65. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано вплив етнокультурних художніх рішень на сприйняття простору.

61. Пилипчук О. Д., Христенко Я. В., Полубок А. П. Роль і значення етнічного дизайну в сучасному суспільстві. Міжнародна наукова конференція: Розвиток архітектури в Європі під час війни в Україні і після перемоги над рф. Видавництво Львівської політехніки, 2023. С. 127–131. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз впливу етнічних художніх традицій на сучасне середовище.

62. Пилипчук О., Гора А. Зв'язок між колористичним рішенням і просторовим сприйняттям у дизайні інтер'єру. BUILD-MASTER-CLASS-2023: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених. КНУБА, 2023. С. 19–20 *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано вплив кольорових рішень на сприйняття просторового середовища.

63. Пилипчук О. Д., Пулька Д. М. Особливості дизайну інтер'єру робочого простору – коворкінгу. Researching Advanced Horizons of Global Progress: Challenges and Innovative Concepts: IV International Scientific and Practical Conference proceedings. International Scientific Unity, 2023. P. 673–674. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано художньо-функціональні підходи у формуванні робочого простору.

64. Пилипчук О. Д., Колдун В. В. Естетично-функціональні аспекти дизайну інтер'єрів реабілітаційних центрів для дітей травмованих війною. Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві: до 100-річчя факультету архітектури НАОМА: Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції. НАОМА, 2024. С. 275–277. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз естетично-функціональних рішень для простору реабілітаційних центрів.

65. Пилипчук О. Д. Сучасні складові у формуванні дизайну інтер'єрного простору із використанням арт-об'єктів. Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтв: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. Liha-Pres, 2024. С. 170–173. https://doi.org/10.36059/978-966-397-390-6-52.

66. Пилипчук О. Д., Гончаренко М. В. Особливості сучасних підходів до формування колористики у дизайні дитячих закладів. Архітектура, будівництво, дизайн: Технологія, енергетика, менеджмент: Міжнародний науково-технічний форум. Ліра-К, 2024. С. 364–365. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано сучасні колористичні підходи для простору дитячих закладів.

67. Шмонденко А., Пилипчук О. Д. Інноваційні підходи в реконструкції та відновленні пошкоджених війною територій. Сучасна архітектурна освіта. Відбудова та розвиток в європейському контексті: матеріали XV всеукр. наук. конф., 23 листоп. 2023 р. КНУБА, 2025. С. 155–157. *Особистий внесок здобувача:* виявлення художніх принципів відновлення інтер'єрів.

68. Пилипчук О. Д., Томищ І. В. Символіка кольору в сакральній архітектурі: порівняльний аналіз у різних релігійних традиціях. Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві: до 150-річчя Олександра Вербицького: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. НАОМА, 2025. С. 302–304. *Особистий внесок здобувача:* виконано аналіз символічних значень кольору у сакральному середовищі.

69. Пилипчук О. Д., Блінська Н. Р. Функціонально-естетичне планування інтер'єрів дитячих художніх шкіл. Архітектура, будівництво, дизайн: Виробництво, інформатизація, менеджмент: Міжнародний науково-технічний форум, 24–25 листопада 2025 р., м. Київ. Ліра-К, 2025. С. 409–410. *Особистий внесок здобувача:* проаналізовано функціонально-естетичні рішення для простору дитячих художніх шкіл.

Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір:

70. Пилипчук О. Д. Твір образотворчого мистецтва картина «Політ над Землею»: свідоцтво про депонування результату інтелектуальної діяльності № 232–РІД/Ук–2021 від 29.11.2021. Київ: Державна науково-технічна бібліотека України, 2021.

71. Пилипчук О. Д. Літературний твір наукового характеру «Дизайн-система Модель рівневого сприйняття (МРС) взаємодії арт-об'єкта та інтер'єрного середовища»: свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 146489 від 07.05.2026. Київ: Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій, 2026.

72. Пилипчук О. Д. Літературний твір наукового характеру «Системна модель кількісного оцінювання (SMKO) ефективності інтеграції арт-об'єктів у інтер'єрний простір»: свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 146636 від 11.05.2026. Київ: Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій, 2026.

Навчально-методичні матеріали:

73. Пилипчук О. Д. Колористика в інтер'єрі: Методичні вказівки до виконання практичних робіт. Київ: КНУБА, 2023. 28 с.

74. Пилипчук О. Д. Колористика в інтер'єрі: Конспект лекцій. Київ: КНУБА, 2023. 37 с.

АНОТАЦІЯ

Пилипчук О. Д. Наукові основи взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єрного простору. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук за спеціальністю 05.01.03 – Технічна естетика. – Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ, 2026.

Дисертацію присвячено розв'язанню наукової проблеми формування теоретико-методологічної бази інтеграції арт-об'єктів у структуру інтер'єру в системі технічної естетики. *Мета роботи* – розробити науково-методологічні основи та інструментальну систему взаємозв'язку арт-об'єктів з інтер'єрним простором на основі синтезу образотворчого мистецтва, дизайну та закономірностей візуального сприйняття. *Методи дослідження* ґрунтуються на системному, структурно-функціональному та міждисциплінарному підходах із методологічною моделлю «митець – арт-об'єкт – дизайн інтер'єру – просторове середовище – реципієнт». Застосовано теоретичні (бібліографічний, порівняльний, композиційний), емпіричні (натурні спостереження, комп'ютерне моделювання, експертне оцінювання) та експериментальні методи (проєктна апробація, соціологічне опитування). *Результати.* Проаналізовано наукові джерела й візуальні практики синтезу мистецтва та дизайну інтер'єру, виявлено основні підходи до інтеграції, встановлено

фрагментарність досліджень і прогалини. Систематизовано основні тенденції впровадження арт-об'єктів у дизайн інтер'єру, уточнено понятійний апарат та узагальнено аспекти їх інтеграції в предметно-просторове середовище. Визначено естетико-культурні, інноваційно-технологічні, екологоорієнтовані аспекти та обґрунтовано їх системний взаємозв'язок в інтеграції арт-об'єктів із метадизайном. Запропоновано класифікацію арт-об'єктів за візуальними формами та за видами. Визначено категорії впливу арт-об'єктів на гармонізацію простору та їхню роль у формуванні характерних ознак інтер'єру. Виокремлено принципи інтеграції арт-об'єктів, встановлено закономірності їх взаємозв'язку з візуальним сприйняттям. Визначено художньо-композиційні методи та засоби інтеграції арт-об'єктів у дизайн інтер'єру, розроблено методологію їх застосування та інструментальні підходи: просторового розміщення, підбору художніх матеріалів, реалізації знаково-асоціативної мови, структурного аналізу творів образотворчого мистецтва та застосування сучасних цифрових засобів. Виявлено чинники естетично-емоційного сприйняття для створення психологічно комфортного та гармонізованого інтер'єру. Визначено ієрархічну систему рівнів візуального сприйняття (I Max, II Intermediate, III Min) на основі кількісних показників. На їх основі розроблено багаторівневу дизайн-систему МРС та систему оцінки її ефективності SMKO. Здійснено порівняльний аналіз сучасних стратегій із розробленим підходом та засвідчено його результативність. Ефективність дослідження підтверджено апробацією в проєктах та освітній практиці. *Наукова новизна.* Вперше розроблено системні теоретико-методологічні основи взаємозв'язку арт-об'єктів та інтер'єрного середовища як новий науковий напрям у сфері технічної естетики, теорії дизайну та образотворчого мистецтва. *Практичне значення.* Розроблений комплекс науково-методологічних основ та МРС є інструментом передпроєктного аналізу, прогнозування візуально-емоційного впливу та оптимізації дизайнерських рішень, створюючи основу для переходу від інтуїтивних до системних і прогнозованих, забезпечуючи можливість застосування в науковій, проєктній та освітній діяльності. *Перспективи розвитку.* Запропонований підхід розвиває теоретико-методологічні положення технічної естетики взаємозв'язку арт-об'єктів і дизайну інтер'єру, визначаючи наукові орієнтири з урахуванням концептуальних тенденцій і технологічних трансформацій.

Ключові слова: Арт-дизайн, Арт-об'єкт, Візуальне сприйняття, Взаємозв'язок мистецтва та інтер'єру, Дизайн інтер'єру, Емоційний вплив, Екологічний дизайн, Естетика, Інноваційні методи інтеграції арт-об'єктів, Колористика, Композиція, Образотворче мистецтво, Предметно-просторове середовище, Рівнева система сприйняття, Семіотика, Синтез мистецтв, Технічна естетика, Гармонізація простору.

ABSTRACT

Pylypchuk O. D. Scientific foundations of the relationship between art objects and interior space design. – Qualifying scientific work, the manuscript.

Thesis for the Degree of Doctor of Technical Sciences in Specialty 05.01.03 – Technical Aesthetics. Kyiv: Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv, Ukraine, 2026.

The dissertation is devoted to solving the scientific problem of forming a theoretical and methodological basis for the integration of art objects into the structure of the interior in the system of technical aesthetics. *The purpose* of the work is to develop a scientific and methodological direction and an instrumental system for the relationship of art objects with interior space based on the synthesis of fine arts, design and the laws of visual perception. The research methods are based on systemic, structural-functional and interdisciplinary approaches. *The methodological* basis is the model "artist – art object – interior design – spatial environment – recipient," using systemic, structural-functional, and interdisciplinary approaches and theoretical, empirical, and experimental methods. *Results.* The scientific sources and visual practices of the synthesis of art and interior design were analyzed, the main approaches to integration were identified, the fragmentation of research and gaps were established. The main trends in the introduction of art objects into interior design were systematized, the conceptual apparatus was clarified and aspects of their integration into the subject-spatial environment were generalized. The aesthetic-cultural, innovative-technological and environmentally oriented aspects were determined and their systemic relationship in the integration of art objects with metadesign was substantiated. A classification of art objects by visual forms and by types was proposed. The categories of the influence of art objects on the harmonization of space and their role in the formation of characteristic features of the interior are determined. The principles of the integration of art objects are identified, the patterns of their relationship with visual perception. The artistic and compositional methods and means of integrating art objects into interior design are determined, the methodology of their application and instrumental approaches are developed: spatial placement, selection of artistic materials, implementation of sign-associative language, structural analysis of works of fine art and the use of modern digital tools. The factors of aesthetic-emotional perception for creating a psychologically comfortable and harmonized interior have been identified. A hierarchical system of levels of visual perception (I Max, II Intermediate, III Min) is determined based on quantitative indicators. On their basis, a multi-level design system of LPM and a system for assessing its effectiveness SMKO were developed. A comparative analysis of modern strategies with the developed approach was carried out and its effectiveness was certified. The approbation of the research results in implemented projects and educational practice confirmed their effectiveness. *Scientific novelty.* For the first time, systemic theoretical and methodological foundations of the relationship between art objects and the interior environment were developed as a new scientific direction in the field of technical aesthetics, design theory and fine arts. *Practical significance.* The developed complex of scientific foundations and LPM enables pre-project analysis, forecasting of visual-emotional impact, optimization of design solutions, and the transition from intuitive to systemic approaches, with applications in science, design, and education. *Development prospects.* The proposed approach advances technical aesthetics provisions for art-object–interior relationships, establishing scientific guidelines in line with conceptual trends and technological transformations.

Keywords: Art Design, Art Object, Visual Perception, Interior Design, Emotional Impact, Ecological Design, Aesthetics, Innovative Methods of Art Object Integration, Colouristics, Composition, Fine Arts, Spatial Environment, Art–Interior Relationship, Hierarchical System of Visual Impact, Semiotics, Synthesis of Arts, Technical Aesthetics, Space Harmonization.

Підписано до друку 03.09.2026 р. Зам. № 918.
Формат 60х84 1/16. Папір офсетний. Друк – цифровий.
Наклад 100 прим. Ум. друк. арк. 1,9.
Друк ЦП «КОМПРИНТ». Свідоцтво ДК №4131 від 04.08.2011 р.
м. Київ, вул. Васильківська, 32
067-209-54-30, 097-533-18-07
email: komprint@ukr.net